

જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન - રાજકોટ,
જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિ - રાજકોટ,
જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિ - મોરબી

FLN

નિદાન

કસોટીઓ

ગણિત-લેખન

DIET - RAJKOT

ધોરણ 1 - ગણિત નિદાન કસોટી

ધોરણ 2 - ગણિત નિદાન કસોટી

ધોરણ 3 - ગણિત નિદાન કસોટી

ધોરણ 4-5 - ગણિત નિદાન કસોટી

ધોરણ 6 થી 8 - ગણિત નિદાન કસોટી

2

: તૈયાર કરનાર ટીમ :

ટીમ : - ભાષા

- પરમાર કિશોરભાઈ સી.આર.સી. કો.ઓર્ડીનેટર, સી.આર.સી. માધાપર, તા. જિ. રાજકોટ
- વાઢેર જયશ્રીબેન સી.આર.સી. કો.ઓર્ડીનેટર, સી.આર.સી. બેડલા, તા. જિ. રાજકોટ
- શીલુ કિરણબેન સી.આર.સી. કો.ઓર્ડીનેટર, સી.આર.સી. ગઢકા, તા. જિ. રાજકોટ
- સવસેતા સ્વાતિબેન શ્રી નવી કન્યા તા. શાળા વેરાવળ તા. કોટડાસાંગાણી, જિ. રાજકોટ
- ભૂંભરિયા કવિતાબેન શ્રી પડવલા પ્રા.શાળા તા. કોટડાસાંગાણી, જિ. રાજકોટ
- કોટક શિલ્પાબેન શ્રી મધરવાળા પ્રા.શાળા, તા. જિ. રાજકોટ
- દુધાગરા રમાબેન શ્રી ગીતા નગર તાલુકા શાળા તા. પડધરી, જિ. રાજકોટ
- રાહોડ દીપ્તિબેન શ્રી હરીપર પ્રાથમિક શાળા, તા. પડધરી, જિ. રાજકોટ
- મેરિયા અંજનાબેન બી.આર.પી. પ્રજ્ઞા, તા. જિ. રાજકોટ

ટીમ : - ગણિત

- પૈજા પૂજાબેન બી.આર.સી. કો.ઓર્ડીનેટર, તા. પડધરી, જિ. રાજકોટ ઇન્ડોડીયા
- ગૌતમભાઈ ઇન્ડોડીયા CRC co., સી.આર.સી.પડધરી, જિ. રાજકોટ
- પરાક્રમસિંહ જાડેજા CRC co., સી.આર.સી. ગોંડલ શાળા નંબર-8, જિ. રાજકોટ
- વિધિબેન વ્યાસ BRP પ્રજ્ઞા MSB
- કકાસણિયા મીતલબેન શ્રી જુના રામપરા(બેટી) પ્રા.શાળા તા. જિ. રાજકોટ
- આચાર્ય રાજેશભાઈ બી.આર.પી. પ્રજ્ઞા તા. લોધિકા, જિ. રાજકોટ

માર્ગદર્શન : સોનલ કે. ચૌહાણ, પ્રાધ્યાપક, ડાયટ-રાજકોટ

શુભેચ્છા સંદેશ

વહાલા ગુરુજનો,

રાષ્ટ્રના વિકાસના પાયામાં શિક્ષણ રહેલું છે અને શિક્ષણનો આધારસ્તંભ પ્રાથમિક શિક્ષણ છે. વ્યક્તિના ઉત્તમ અંશોના આવિષ્કરણની પ્રક્રિયાથી જ ઉત્તમ અને હિતકર પરિણામ હાંસલ કરી શકાય છે અને આ આવિષ્કરણ પ્રક્રિયા કરવાનું કાર્ય કેળવણીનું છે.

નિપુણ ભારતના લક્ષ્યાંકને સિદ્ધ કરવા માટે આપણે સહુ પ્રતિબદ્ધતા સાથે કાર્ય કરીએ છીએ ત્યારે જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, રાજકોટ દ્વારા આપણા જિલ્લાનાં વિદ્યાર્થીઓને FLN માં નિપુણતાની કક્ષાએ લઇ જવા માટેની વર્કબુક્સ, નિદાન કસોટીઓ જેવી સહાયક સામગ્રીઓ તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. આ સાહિત્ય શિક્ષકોને ખૂબ ઉપયોગી નીવડશે. રાજ્ય સરકાર દ્વારા પ્રાથમિક શિક્ષણમાં ગુણવત્તા માટે સતત પ્રયત્નો થતાં રહ્યાં છે. ધીમી પણ મક્કમ ગતિએ આપણે આગળ વધવાના પ્રયત્નો ચાલુ જ રાખીએ.

શિક્ષણની યોજનાઓ, પ્રકલ્પો, કાર્યક્રમો હોય કે શિક્ષાશાસ્ત્ર હોય, આ સઘળી બાબતોના પાયામાં વિદ્યાર્થીઓ હોય છે. યોજનાઓ, પ્રકલ્પો, અભિગમો ત્યારે જ સઘન બને જ્યારે તેના કેન્દ્રમાં સશક્ત, કાર્યશીલ અને આત્મસૂઝવાળા અમલકર્તા હોય. વિદ્યાર્થીઓના ઘડતર માટે શિક્ષણમાં થતી સઘળી પ્રક્રિયાઓમાં આપ બધા કેન્દ્રવર્તી અમલકર્તા છો. આપના પ્રયાસો થકી FLN ના કૌશલ્યોમાં સિદ્ધિ હાંસલ કરી જ શકાશે એવા સંતોષના ઓડકાર સમી આશા સાથે મારી હૃદયપૂર્વકની શુભેચ્છા પાઠવું છું.

શ્રી બી.એસ.કૈલા

જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારી

અને જિલ્લા શિક્ષણાધિકારી

રાજકોટ

શુભેચ્છા સંદેશ

સારસ્વત મિત્રો,

‘બાળ દેવો ભવ’ મંત્રને મૂર્તિમંત કરવા આપ સહુ અને સમગ્ર શૈક્ષણિક તંત્ર બાળકોના સર્વાંગી વિકાસ માટે કટિબદ્ધ છે ત્યારે શૈક્ષણિક ગુણવત્તની પાયાની બાબતો પ્રત્યે વિશેષ કાળજી લેવી જ રહી. મજબૂત શૈક્ષણિક પાયાની ઇમારત ઉપર શૈક્ષણિક ગુણવત્તના શિખરો મજબૂતાઇથી ટકી અને શોભી શકે.

નવી રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 2020 ના અસરકાર અમલીકરણ માટે પ્રારંભિક શિક્ષણથી પ્રારંભિક અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ પર સફળતાપૂર્વક કાર્ય થવું જરૂરી છે.

આનંદ થાય છે કે રાજકોટ જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, રાજકોટ દ્વારા રાજકોટ અને મોરબી જિલ્લાના બાળકોની આવી પાયાની સંકલ્પનાઓના દ્રઢિકરણ હેતુ FLN કૌશલ્યો હસ્તગત કરવા, તેમાં પડતી મુશ્કેલી અને તેના ઉપાય સ્વરૂપ મહાવરાઓ માટે જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, રાજકોટની ટીમ દ્વારા પાયાની સંકલ્પનાઓને હસ્તગત કરી નિપુણતા કેળવવા મદદરૂપ થાય તેવું સાહિત્ય તેમજ FLN મૂલ્યાંકન માટે નિદાન કસોટીઓ તૈયાર કરેલ છે જે આપ સહુને ચોક્કસ મદદરૂપ થશે.

આ સાહિત્યના ઉપયોજન થકી આપ આપની શાળાના વિદ્યાર્થીઓમાં શૈક્ષણિક ગુણવત્તાને ચોક્કસ અને નક્કર સ્વરૂપે પ્રાપ્ત કરાવી શકશો. આ સાહિત્યના યોગ્ય ઉપયોગ થકી આપના બાળકોમાં આપ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ સિદ્ધ કરી શકશો એવી આશા વ્યક્ત કરું છું. આ સાહિત્ય તૈયાર કરવા માટે પોતાનું યોગદાન આપનાર શિક્ષકો, આચાર્યો, નિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, રાજકોટની ટીમને ખૂબ ખૂબ અભિનંદન સાથે શુભેચ્છા પાઠવું છું.

શ્રી પી.વી. અંબારીયા
જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારી
મોરબી

પ્રાસ્તાવિક :

નવી રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ ૨૦૨૦ માં પાયાની સાક્ષરતાને શિક્ષણના અતિ અગત્યના અને આવશ્યક પાસા તરીકે સ્વીકારાયું છે. તેમજ ૨૦૨૬-૨૭ સુધીમાં પ્રત્યેક રાજ્યને પ્રત્યેક બાળકને ધોરણ - ત્રણના અંતે પાયાની સાક્ષરતા અને સંખ્યાજ્ઞાનમાં નિપુણતાની કક્ષા સુધી લઈ જવાનો લક્ષ્ય આપવામાં આવેલ છે. જેના અનુસંધાને પ્રત્યેક શાળામાં વિદ્યાર્થીઓની FLN ના તમામ કૌશલ્યોમાં સિદ્ધિની ચકાસણી માટે માપન કસોટીની જરૂરિયાત ઊભી થઈ છે. માત્ર સિદ્ધિ જ નહીં પરંતુ વિદ્યાર્થીને નિપુણતા સુધી લઈ જવા કૌશલ્યવાર નિદાન કરી શકાય તેવી કસોટીની માંગ પણ ઊભી થઈ છે.

રાજકોટ અને મોરબી જિલ્લાના શિક્ષકો, CRC co અને BRC co ની FLN મૂલ્યાંકન સંદર્ભે ડાયટ દ્વારા સમગ્ર જિલ્લાના એકસમાન માપદંડ તૈયાર થાય તે આશાને સંતોષવા માટે ડાયટ-રાજકોટ દ્વારા ધોરણ ૧, ૨, ૩, ૪-૫ અને ૬ થી ૮ ધોરણના વિદ્યાર્થીઓ માટે કસોટીઓની રચના કરવામાં આવી છે. જેમાં નિપુણ ભારત ગાઇડલાઇનમાં દર્શાવવામાં આવેલ પાયાની સાક્ષરતા અને સંખ્યાજ્ઞાનના કૌશલ્યો, ઘટકો તથા અધ્યયન નિષ્પત્તિઓને કેન્દ્રિત કરવામાં આવેલ છે. કસોટીની રચના એ પ્રકારે કરવામાં આવી છે કે જેના થકી FLN માં વિદ્યાર્થીઓની સિદ્ધિની સાથે સાથે કૌશલ્યના કયા ઘટકમાં વિદ્યાર્થી કયાશ અનુભવે છે તેનું નિદાન પણ થઈ શકશે. અર્થાત્ નિદાનાત્મક સ્વરૂપની કસોટીની રચના કરવામાં આવેલ છે.

કસોટીના ગુણાંકન માટે એક્સેલ શીટ પણ તૈયાર કરવામાં આવી છે. જેમાં આપ ગુણાંકન કરીને એનાલીસીસ કરી શકશો. તેમજ પ્રશ્ન કે કલમવાર કઈ અધ્યયન નિષ્પત્તિમાં વર્ગના મહત્તમ વિદ્યાર્થીઓને ઉપચારાત્મક કાર્યની આવશ્યકતા છે તે તારવણી કરી શકશો. બધાને બધું જ ફરી શીખવવાને બદલે કસોટીના પરિણાના આધારે વર્ગના વિદ્યાર્થીઓના જૂથ બનાવીને જરૂરિયાત મુજબના મહાવરાઓ આપવાથી ઓછા સમયમાં નક્કર પરિણામ મેળવવાની વ્યૂહરચના તૈયાર કરી શકશો. આશા છે આ કસોટી માર્ગદર્શિકા થકી આપ કસોટીનો સરળતાથી ઉપયોગ કરી શકશો. શુભેચ્છા સહ...

ડૉ. એસ.એન.મહેતા

પ્રાચાર્ય

જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન

રાજકોટ

FLN નિદાન કસોટીઓ

અનુક્રમણિકા

ભાગ - 02 | ગણિત

ક્રમ	વિગત	કસોટી ગુણ	પાના નં.
	કૌશલ્યો અને તેમાં સમાવિષ્ટ ઘટકો		06
6	ઘોરણ 01 – ગણિત - કસોટી માર્ગદર્શન		08
	ઘોરણ 01 – ગણિત - નિદાન કસોટી	40	15-19
7	ઘોરણ 02 – ગણિત - કસોટી માર્ગદર્શન		20
	ઘોરણ 02 – ગણિત - નિદાન કસોટી	60	27-34
8	ઘોરણ 03 – ગણિત - કસોટી માર્ગદર્શન		35
	ઘોરણ 03 – ગણિત - નિદાન કસોટી	60	42-49
9	ઘોરણ 04 અને 05 – ગણિત - કસોટી માર્ગદર્શન		50
	ઘોરણ 04 અને 05 – ગણિત નિદાન કસોટી	80	52-57
10	ઘોરણ 06 થી 08 – ગણિત - કસોટી માર્ગદર્શન		58
	ઘોરણ 06 થી 08 – ગણિત નિદાન કસોટી	80	60-65
11	મૂલ્યાંકન શીટ QR code		66
12	ગણિત – LO		67

ભાગ - 01 | ભાષા

FLN નિદાન કસોટી બુકલેટ - ભાષા

FLN : ભાષા - મૂલ્યાંકન શીટ - QR code

તમામ કસોટીની રચનાની સમજ અન્વયે

નિપુણ ભારત ગાઇડલાઇનમાં દર્શાવેલ કૌશલ્યો અને તેમાં સમાવિષ્ટ ઘટકો અંતર્ગત આટલું જાણવું જરૂરી છે.

NIPUN BHARAT ગાઇડલાઇનમાં જણાવવામાં આવેલ પાયાની સાક્ષરતા અને સંખ્યાજ્ઞાનના કૌશલ્યોમાં સાત કૌશલ્યો આપવામાં આવેલ છે. વર્ગખંડમાં અધ્યયન-અધ્યાપન દરમિયાન તથા નિદાન કસોટીઓ, ઉપચાર સાહિત્ય તેમજ સિદ્ધિ કસોટીઓને હેતુલક્ષી અને સિદ્ધિ તરફ દોરી જાય તે પ્રકારના સાહિત્યની રચના થાય એ માટે નિપુણ ભારતમાં દર્શાવેલ ગાણિતના કૌશલ્યોને નીચે મુજબ પેટા કૌશલ્યમાં વર્ગીકૃત કરીને કસોટી રચનાનો પ્રયાસ કરેલ છે.

ક્રમ	નિપુણ ભારતમાં આપેલ કૌશલ્ય	સમજણ માટે વર્ગીકૃત કરેલ કૌશલ્ય	કૌશલ્યમાં સમાવિષ્ટ ઘટકો / ચકાસવાના ઘટકો
૧	સંખ્યા પૂર્વેની સંકલ્પનાઓ	૧. સંખ્યાજ્ઞાન પૂર્વેની સમજનું કૌશલ્ય	<ul style="list-style-type: none"> જથ્થાની સમજ વધારે-ઓછું, નાનું-મોટું, ઊંચું-નીચું, લાંબું-ટૂંકું, થી મોટું, થી નાનું, વધુમાં વધુ, ... સરખામણીના પાયાના ખ્યાલો ક્રમ સૂચક વસ્તુ / સંખ્યા એક-એકની સંગતતા
૨	સંખ્યા અને તેની સાથે કામ (આ કૌશલ્યને પાંચ કૌશલ્યમાં વહેંચેલ છે. જેથી વર્ગમાં પાંચેય કૌશલ્ય પર સોપાનવાર કાર્ય કરીને એક કૌશલ્યને સાકાર કરવાની વ્યૂહરચના કરી શકીએ.)	૨. સંખ્યાજ્ઞાન અને સંખ્યા સાથેની પ્રક્રિયાઓ	<ul style="list-style-type: none"> સંખ્યાજ્ઞાન - અંક અને શાબ્દિક સ્વરૂપે કાર્ડિનલ, ઓર્ડિનલ અને નોમિનલ નંબરનો ઉપયોગ સંખ્યા અને અંકની કિંમત (સ્થાનકિંમત) સંખ્યા અને જૂથ (દસનું, સોનું ...)
		૩. પાયાની ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ : સરવાળા કરવાનું કૌશલ્ય	<ul style="list-style-type: none"> 1 થી 9999 સુધીની સંખ્યાઓના સરવાળા + નિશાનીની સમજ સરવાળામાં વધીની સમજ સરવાળાની પ્રક્રિયાની સમજ
		૪. ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ : બાદબાકી કરવાનું કૌશલ્ય	<ul style="list-style-type: none"> 1 થી 9999 સુધીની સંખ્યાઓની બાદબાકી - નિશાનીની સમજ બાદબાકીમાં દસકાની સમજ બાદબાકીની પ્રક્રિયાની સમજ
		૫. ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ : ગુણાકાર કરવાનું કૌશલ્ય	<ul style="list-style-type: none"> પુનરાવર્તિત સરવાળાની સમજ 1 થી 999 સુધીની સંખ્યાઓનો ગુણાકાર x નિશાનીની સમજ ગુણાકારની પ્રક્રિયાની સમજ
		૬. ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ : ભાગાકાર કરવાનું કૌશલ્ય	<ul style="list-style-type: none"> ઘડિયાની સમજ 1 થી 15 સુધીના ઘડિયા સાથે ભાગાકાર ગુણાકાર ÷ નિશાનીની સમજ અને ભાગાકારની પ્રક્રિયાની સમજ
૩.	આકાર અને સમતલની સમજ	૭. કદ, આકારો અને અવકાશને લગતી સમજનું કૌશલ્ય	<ul style="list-style-type: none"> આકાર, કદ, સમતલ, દિશાની સમજ વિવિધ આકાર ઓળખ 2D અને 3D વસ્તુના આકાર વચ્ચેના જોડાણને સમજ દિશા અને સમતલના સંબંધો

ક્રમ	નિપુણ ભારતમાં આપેલ કૌશલ્ય	સમજણ માટે વર્ગીકૃત કરેલ કૌશલ્ય	કૌશલ્યમાં સમાવિષ્ટ ઘટકો / ચકાસવાના ઘટકો
૪	માપન	૮. માપનની સમજ અને માપન કૌશલ્ય	<ul style="list-style-type: none"> લંબાઈ, અંતર, વજન(જથ્થો), કદ(ક્ષમતા), ઊંચાઈ, સમય, તાપમાનની સમજણ અને તેના એકમોની સમજ સરખામણી અને માપન દૈનિક જીવનમાં વસ્તુઓનું માપન કરી શકે
૫	પેટર્ન	૯. પેટર્નની સમજ અને કૌશલ્ય	<ul style="list-style-type: none"> પુનરાવર્તિત થતા અંક અને આકારોમાં ભાત પરખે અને તેને આગળ વધારે. પેટર્ન નિયમોનું વર્ણન કરે વિસ્તૃત પેટર્ન બનાવે નવી પેટર્ન બનાવે
૬	ડેટા હેન્ડલિંગ (માહિતીનું ઉપયોજન)	૧૦. ડેટા હેન્ડલિંગ	<ul style="list-style-type: none"> પોતાના રોજિંદા જીવનની પ્રવૃત્તિઓના ડેટાનું અર્થઘટન કરે કોષ્ટક, રેકર્ડ, ચિત્રમાંથી આંકડાકીય તથા માહિતીને ઓળખ, વિશ્લેષણ, અર્થઘટન અને ઉપયોજન કરે
૭.	ગાણિતિક પ્રત્યાયન	૧૧. ગાણિતિક પ્રત્યાયન કૌશલ્ય	<ul style="list-style-type: none"> રોજિંદા જીવનમાં કોયડા ઉકેલ ભાષામાં વર્ણવાયેલ ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓને ઉકેલી શકે.
કુલ 7		કુલ 11 માં વિભાજન	

આમ, નિપુણ ભારતની અંગ્રેજી ગાઇડલાઇનમાં કુલ 07 કૌશલ્યો છે. જેને વિભાજીત કરી 11 કૌશલ્યોમાં વિભાજીત કરેલ છે. જેથી ક્રમશઃ રીતે તથા માઇક્રો લેવેલે લર્નિંગ આઉટકમને નિપુણતાની કક્ષાએ સિદ્ધ કરવામાં સરળતા રહે. ગણિત માટે પાયાના આ 11 કૌશલ્યોમાં સમાવિષ્ટ (નિપુણ ભારત ગાઇડલાઇન અનુસાર મુખ્ય પાસાં/ઘટકોને આ કસોટીમાં સામેલ કરેલ છે.

નિપુણ ભારત મિશનના ત્રણ ધ્યેય પૈકી “વિકાસાત્મક ઉદ્દેશ : 3 IL – બાળકો જાતે શીખે અને પોતાના નજીકના પર્યાવરણ સાથે જોડાય” માં ઉપરોક્ત કૌશલ્યોને લઈને ગણિત અને પર્યાવરણ અંતર્ગત LO આપવામાં આવેલ છે. જેમાં ધોરણ 1 માં 28 LO, ધોરણ 2 થી 3 માં 30 LO છે. જેમાં શરૂઆતની 8 LO પર્યાવરણને સંબંધિત છે. તે પૈકી ગણિતની નિદાન કસોટીની રચનામાં આવશ્યક જણાતી પર્યાવરણ સાથે સંબંધિત LO ને આવરી લેવામાં આવી છે.

આશા છે આ કસોટી આપને નિદાન કાર્ય માટે ઉપયોગી બનશે. આભાર.... સહ શુભેચ્છાઓ.

ધોરણ - 1

FLN ગણિત

નિદાન કસોટી

અને માર્ગદર્શન

જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, રાજકોટ

FLN – નિદાન કસોટી (પાયાની સંખ્યાજ્ઞાન સાક્ષરતા)

ધોરણ – 01 – ગણિત

કુલગુણ –40

આ નિદાન કસોટી અન્વયે શિક્ષક માટે..... માર્ગદર્શન

✚ કસોટી અન્વયે કોમન સૂચના -

નમસ્કાર, શિક્ષકમિત્રો.

આ નિદાન કમ સિદ્ધિ કસોટી સળંગ અને લેખિત સ્વરૂપની છે. જવાબ કસોટીમાં જ લખવાના છે. મૂલ્યાંકન સત્રાંત લેખિત પરીક્ષાની જેમ કરવાનું છે. આથી વિદ્યાર્થીની સંખ્યાના પ્રમાણમાં ઝેરોક્ષ કરીને (એક સાથે સમૂહમાં) પરીક્ષામાં હોય તે મુજબ બેઠક વ્યવસ્થા કરીને નોંધેલ સમયમર્યાદામાં લેવાની છે. કસોટી પૂર્ણ થયે ઉત્તર લખેલ કસોટી પેપર લઈને અનુક્રમણતાએ કસોટી ચેક કરીને કલમવાર ગણિતના પરિણામ પત્રક (એકસેલ શીટ)માં ગુણ મૂકવા. વધુમાં આપ નિદાન અંતર્ગત કયાશની નોંધ આપના FLN મૂલ્યાંકન રજીસ્ટરમાં કરી શકો છો.

આ કસોટી થકી આપ વિદ્યાર્થીઓની વ્યક્તિગત સિદ્ધિની સાથે સાથે શું નથી ફાવતું અને તે ક્યાં અટવાય છે એ બાબતનું નિદાન કરી શકશો. નિદાનની નોંધ પ્રત્યેક વિદ્યાર્થીના નામ સામે મૂલ્યાંકનપત્રક/FLN મૂલ્યાંકન રજીસ્ટર બનાવેલ હોય તો તેમાં દર્શાવો. જેથી જે તે વિદ્યાર્થીઓના ઉપચાર કાર્ય કરવામાં આપ વ્યૂહરચના (શિક્ષક નિદર્શિત, સહપાઠી, સ્વઅધ્યયન ... જૂથ) તૈયાર કરી શકો અને આપના વર્ગના વિદ્યાર્થીઓનો વિકાસાત્મક રાહ દર્શાવતું ડોક્યુમેન્ટ પણ તૈયાર કરી શકો. આપ જે સ્વરૂપે ગુણાંકન નોંધ રાખવી હોય તે સ્વરૂપે રાખી શકો છો.

✚ ધોરણ 1 ગણિત કસોટીની સમજ -

A. કસોટીની સમજ માટે કૌશલ્ય અને સમાવિષ્ટ ઘટકો અંતર્ગત આટલું જાણવું જરૂરી છે.

NIPUN BHARAT ગાઇડલાઇનમાં જણાવવામાં આવેલ પાયાની સાક્ષરતા અને સંખ્યાજ્ઞાનના કૌશલ્યોમાં સાત કૌશલ્યો આપવામાં આવેલ છે. વર્ગખંડમાં અધ્યયન-અધ્યાપન દરમિયાન તથા નિદાન કસોટીઓ, ઉપચાર સાહિત્ય તેમજ સિદ્ધિ કસોટીઓને હેતુલક્ષી અને સિદ્ધિ તરફ દોરી જાય તે પ્રકારના સાહિત્યની રચના થાય એ માટે નિપુણ ભારતમાં દર્શાવેલ ગાણિતના કૌશલ્યોને નીચે મુજબ પેટા કૌશલ્યમાં વર્ગીકૃત કરીને કસોટી રચનાનો પ્રયાસ કરેલ છે.

ક્રમ	નિપુણ ભારતમાં આપેલ કૌશલ્ય	સમજણ માટે વર્ગીકૃત કરેલ કૌશલ્ય	કૌશલ્યમાં સમાવિષ્ટ ઘટકો / ચકાસવાના ઘટકો
૧	સંખ્યા પૂર્વેની સંકલ્પનાઓ	૧. સંખ્યાજ્ઞાન પૂર્વેની સમજનું કૌશલ્ય	<ul style="list-style-type: none"> જથ્થાની સમજ વધારે-ઓછું, નાનું-મોટું, ઊંચું-નીચું, લાંબું-ટૂંકું, થી મોટું, થી નાનું, વધુમાં વધુ, ... સરખામણીના પાયાના ખ્યાલો ક્રમ સૂચક વસ્તુ/ સંખ્યા એક-એકની સંગતતા

ક્રમ	નિપુણ ભારતમાં આપેલ કૌશલ્ય	સમજણ માટે વર્ગીકૃત કરેલ કૌશલ્ય	કૌશલ્યમાં સમાવિષ્ટ ઘટકો / ચકાસવાના ઘટકો
૨	(આ કૌશલ્યને પાંચ કૌશલ્યમાં વહેંચેલ છે. જેથી વર્ગમાં પાંચેય કૌશલ્ય પર સોપાનવાર કાર્ય કરીને એક કૌશલ્યને સાકાર કરવાની વ્યૂહરચના કરી શકીએ.)	૨. સંખ્યાજ્ઞાન અને સંખ્યા સાથેની પ્રક્રિયાઓ	<ul style="list-style-type: none"> સંખ્યાજ્ઞાન - અંક અને શાબ્દિક સ્વરૂપે કાર્ડિનલ, ઓર્ડિનલ અને નોમિનલ નંબરનો ઉપયોગ સંખ્યા અને અંકની કિંમત (સ્થાનકિંમત) સંખ્યા અને જૂથ (દસનું, સોનું ...)
		૩. પાયાની ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ : સરવાળા કરવાનું કૌશલ્ય	<ul style="list-style-type: none"> 1 થી 9999 સુધીની સંખ્યાઓના સરવાળા + નિશાનીની સમજ સરવાળામાં વધીની સમજ સરવાળાની પ્રક્રિયાની સમજ
		૪. ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ : બાદબાકી કરવાનું કૌશલ્ય	<ul style="list-style-type: none"> 1 થી 9999 સુધીની સંખ્યાઓની બાદબાકી - નિશાનીની સમજ બાદબાકીમાં દસકાની સમજ બાદબાકીની પ્રક્રિયાની સમજ
		૫. ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ : ગુણાકાર કરવાનું કૌશલ્ય	<ul style="list-style-type: none"> પુનરાવર્તિત સરવાળાની સમજ 1 થી 999 સુધીની સંખ્યાઓનો ગુણાકાર x નિશાનીની સમજ ગુણાકારની પ્રક્રિયાની સમજ
		૬. ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ : ભાગાકાર કરવાનું કૌશલ્ય	<ul style="list-style-type: none"> ઘડિયાની સમજ 1 થી 15 સુધીના ઘડિયા સાથે ભાગાકાર ગુણાકાર ÷ નિશાનીની સમજ અને ભાગાકારની પ્રક્રિયાની સમજ
૩.	આકાર અને સમતલની સમજ	૭. કદ, આકારો અને અવકાશને લગતી સમજનું કૌશલ્ય	<ul style="list-style-type: none"> આકાર, કદ, સમતલ, દિશાની સમજ વિવિધ આકાર ઓળખ 2D અને 3D વસ્તુના આકાર વચ્ચેના જોડાણને સમજ દિશા અને સમતલના સંબંધો
૪	માપન	૮. માપનની સમજ અને માપન કૌશલ્ય	<ul style="list-style-type: none"> લંબાઈ, અંતર, વજન(જથ્થો), કદ(ક્ષમતા), ઊંચાઈ, સમય, તાપમાનની સમજણ અને તેના એકમોની સમજ સરખામણી અને માપન દૈનિક જીવનમાં વસ્તુઓનું માપન કરી શકે
૫	પેટર્ન	૯. પેટર્નની સમજ અને કૌશલ્ય	<ul style="list-style-type: none"> પુનરાવર્તિત થતા અંક અને આકારોમાં ભાત પરખે અને તેને આગળ વધારે. પેટર્ન નિયમોનું વર્ણન કરે વિસ્તૃત પેટર્ન બનાવે નવી પેટર્ન બનાવે
૬	ડેટા હેન્ડલિંગ (માહિતીનું ઉપયોજન)	૧૦. ડેટા હેન્ડલિંગ	<ul style="list-style-type: none"> પોતાના રોજિંદા જીવનની પ્રવૃત્તિઓના ડેટાનું અર્થઘટન કરે કોષ્ટક, રેકર્ડ, ચિત્રમાંથી આંકડાકીય તથા માહિતીને ઓળખ, વિશ્લેષણ, અર્થઘટન અને ઉપયોજન કરે
૭.	ગાણિતિક પ્રત્યાયન	૧૧. ગાણિતિક પ્રત્યાયન કૌશલ્ય	<ul style="list-style-type: none"> રોજિંદા જીવનમાં કોયડા ઉકેલ ભાષામાં વર્ણવાયેલ ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓને ઉકેલી શકે.
કુલ 7		કુલ 11 માં વિભાજન	

આમ, નિપુણ ભારતમાં સમાવેલ 07 કૌશલ્યોને વિભાજીત કરી 11 કૌશલ્યો આ સિદ્ધિ ક્રમ નિદાન કસોટીમાં આવરી લેવામાં આવેલ છે. ગણિત માટે પાયાના આ 11 કૌશલ્યોમાં સમાવિષ્ટ (નિપુણ ભારત ગાઇડલાઇન અનુસાર મુખ્ય પાસાં/ઘટકોને કસોટીમાં સામેલ કરેલ છે. નિપુણ ભારત મિશનના ત્રણ ધ્યેય પૈકી “વિકાસાત્મક ઉદ્દેશ : 3 IL – બાળકો જાતે શીખે અને પોતાના નજીકના પર્યાવરણ સાથે જોડાય” માં ઉપરોક્ત કૌશલ્યોને લઇને ગણિત અને પર્યાવરણ અંતર્ગત LO આપવામાં આવેલ છે.

B. આ કસોટીમાં ....

1. ધોરણ એકના વિદ્યાર્થીઓ માટે ઉપરોક્ત કૌશલ્યો પૈકી 08 કૌશલ્યોને લઈ કુલ 08 પ્રશ્નો અને 22 કલમો બનાવીને કુલ 40 ગુણની કસોટી તૈયાર કરેલ છે.
2. કસોટીમાં 20 સુધીનું સંખ્યાજ્ઞાન લેવામાં આવેલ છે.
3. ધોરણ 01 માં Goal – 03 IL – Involved Learner માં કુલ 28 LO – Learning Outcomes આપેલ છે. જેમાં 8 LO પર્યાવરણની બાદ કરતા 20 LO ગણિતની છે. ગણિતની 20 LO માંથી ILM24, ILM26, ILM30 ને બાદ કરતાં 17 (બાકીની તમામ) LO તેમજ 02 LO (IL4.5 અને IL4.6) પર્યાવરણ પણ ગણિતને સંબંધિત તથા 01 LO [IL 3.21] બાલવાટીકાની મળીને કુલ 20 LO ને આ કસોટીમાં આવરી લેવામાં આવી છે. એટલે કે આપ 88 % LO ની સિદ્ધિ તથા નિદાન આ કસોટી મારફત કરી શકશો.
4. આ કસોટી સળંગ અને લેખિત સ્વરૂપની છે. જવાબ કસોટીમાં જ લખવાના હોય વિદ્યાર્થીની સંખ્યા મુજબ કસોટી ઝેરોક્ષ કરીને ઉપયોગ કરી શકો છો. પરીક્ષા મુજબ વિદ્યાર્થીઓની બેઠક વ્યવસ્થા કરીને દરેકને વ્યક્તિગત સ્વરૂપે લખવા આપી શકો છો.
5. ગણિત માટે પાયાના આ ૧૧ કૌશલ્યોમાં સમાવિષ્ટ (નિપુણ ભારત ગાઇડલાઇન અનુસાર મુખ્ય પાસાં/ઘટકોનું નિદાન કરવા કસોટીમાં આ પ્રમાણે સામેલ કરેલ છે.

પ્રશ્ન	કલમ	LO	LO વિધાન	ગુણ
પ્રશ્ન 1	કૌશલ ૧ : સરખામણી અને સંખ્યાજ્ઞાન પૂર્વેની સમજનું કૌશલ (કુલ ગુણ 03)			03
			સૂચના મુજબ કરો. [IL 4.5, 4.6]	
	1	IL 3.21	ત્રણ વસ્તુઓની લંબાઈના આધારે સરખામણી કરે છે.	
	2	IL 4.5	ઘણાબધા પરિબલોને આધારે વસ્તુઓની સરખામણી અને વર્ગીકરણ કરે અને સ્થાન વિશે સ્પષ્ટ સમજ વ્યક્ત કરે છે. (વસ્તુઓની જથ્થો-લંબાઈ-વજન અને કદના આધારે નજીક-દૂર, વધારે-ઓછું, નાનું-મોટું, ઊંચું-નીચું, અંદર-બહાર-નીચે-બાજુમાં...સરખામણી કરી શકવી),	
	3	IL 4.6	ચોક્કસ માપદંડને આધારે 5 કરતાં વધારે વસ્તુઓને ક્રમિક રીતે ગોઠવે છે.	

પ્રશ્ન	કલમ	LO	LO વિધાન	ગુણ
પ્રશ્ન 2	કૌશલ ૨ : સંખ્યાજ્ઞાન અને સંખ્યા સાથેની પ્રક્રિયા. (કુલ ગુણ 12)			
		સૂચના મુજબ જવાબ આપો. [ILM 4.9, 4.10, 4.11, 4.12, 4.13]		
4	ખૂટતી સંખ્યા પૂરો.			02
	ILM4.10	20 સુધીની સંખ્યાઓમાં કોઈ ચોક્કસ અંકથી આગળ કે પાછળ ગણતરી કરે છે.		
	ચિત્રમાં વસ્તુની ગણતરી કરીને લખો			04
	ILM4.9	20 સુધીની મૂર્ત અને ચિત્રાત્મક વસ્તુઓ ગણો.		
	ગણો. સંખ્યા લખો. સરખી સંખ્યાની જોડ બનાવો.			04
	ILM4.11	99 સુધીની સંખ્યા અને અંકોને ઓળખે છે અને અંકોમાં લખે છે.		
	બીજી બરણીમાં કેટલાં બિસ્કીટ છે?			01
	ILM4.12	શૂન્યની સંકલ્પના વિકસે છે.		
8	સૌથી મોટી સંખ્યા પર ○ કરો.			01
	ILM4.13	20 સુધીની બે સંખ્યા સરખાવે છે. 'થી મોટું', 'થી નાનું' જેવા શબ્દોનો ઉપયોગ કરે છે.		
પ્રશ્ન 3	કૌશલ ૩ : ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ કરવાનું કૌશલ [ILM 4.14, 4.15, 4.17] (કુલ ગુણ 08)			
	દાખલા ગણો. [ILM 4.14, 4.15, 4.17]			
9	સરવાળા	મૂર્ત વસ્તુઓનો ઉપયોગ કરી 18 સુધીની સંખ્યા માટે સરવાળાની સંકલ્પના સમજે અને તેનો પોતાના રોજિંદા જીવનમાં ઉપયોગ કરે છે.		04
	ILM4.14			
	10	બાદબાકી	9 સુધીની સંખ્યા માટે મૂર્ત વસ્તુઓનો ઉપયોગ કરી બાદબાકી કરે અને તેનો રોજિંદા જીવનમાં ઉપયોગ કરે છે.	02
ILM4.15				
11	સમજો અને ખાલીજગ્યા પૂરો. [ILM 4.17]			02
	ILM4.17	જવાબ 20 થી વધે નહીં તેવી 10 સુધીની સંખ્યા માટે પુનરાવર્તિત સરવાળા કરવાની વ્યૂહરચના વિકસાવે છે.		
પ્રશ્ન ૪	કૌશલ ૪ : માપનની સમજ અને માપન કૌશલ [ILM 4.21, 4.22, 4.23] (કુલ ગુણ 05)			
12	ILM4.20	સિક્કા અને નોટ વડે 20 રૂપિયા સુધીનું મૂલ્ય દર્શાવે છે.		01
13	આપેલ વસ્તુ કેટલા ખાના લાંબી છે તે લખો. [ILM 4.21]			02
	ILM4.21	આંગળી, (વેંત) હાથ, કોણી, પગલાં જેવા અનિયમિત માપવાળા એકમો વડે ટૂંકી લંબાઈનો અંદાજ લગાવે અને માપે છે.		
14	આપેલ વસ્તુમાં ભારે વસ્તુ નીચે (√) ની નિશાની કરો. [ILM 4.22]			01
	ILM4.22	3 વસ્તુની વજન સંદર્ભે સરખામણી કરે છે, જેમ કે : 'સૌથી ભારે', 'સૌથી હલકું'		
15	વધુ પાણી સમાય તેની નીચે (√) ની નિશાની કરો. [ILM 4.23]			01
	ILM4.23	કપ, ચમચી, પવાલું જેવાં નિયમિત માપવાળા, પ્રમાણભૂત ન હોય તેવા એકમો વડે વાસણો/પાત્રોની ગુંજાશનો અંદાજ લગાવે, માપે છે.		

પ્રશ્ન	કલમ	LO	LO વિધાન	ગુણ
પ્રશ્ન 5	કૌશલ પ : આકારો અને અવકાશને લગતી સમજનું કૌશલ્ય (કુલ ગુણ 04)			
	16	સરખા આકાર હોય તેની જોડી બનાવો. [ILM 4.25]		04
	ILM4.25	કપ, ચમચી, પવાલું જેવાં નિયમિત માપવાળા, પ્રમાણભુત ન હોય તેવા એકમો વડે વાસણો/પાત્રોની ગુંજાશનો અંદાજ લગાવે, માપે છે.		
પ્રશ્ન 6	કૌશલ ડ : પેટર્નની સમજનું કૌશલ (કુલ ગુણ 02)			
	17 & 18	પેટર્ન પૂર્ણ કરો. [ILM 4.27]		02
	ILM4.27	આકાર, અંક, સંગીત, ધ્વનિ વગેરેનું અવલોકન કરે, તે તરાહ આગળ વધારે અને તેમના જેવી નવી તરાહ બનાવે છે. દા.ત. આકાર/વસ્તુ/અંકની ગોઠવણ 1,2,3,4,5....., 1,3,5....., 2,4,6....., 1,2,3,1,2.....		
પ્રશ્ન 7	કૌશલ 09 : માહિતીની ઓળખ, વિશ્લેષણ, અર્થઘટન અને ઉપયોજન કરવાનું કૌશલ			
	19 & 20	નેહા રોજ બલૂન ખરીદે છે. નીચેની માહિતીના આધારે જવાબ આપો. [ILM 4.28, 4.29]		02
	19	ILM4.28	ચિત્રો કે અંકોની મદદથી માહિતી (ડેટા) ભેગી કરે અને તેને નોંધે. તથા ચિત્રો જોઈને સાદી માહિતી તારવે, જેમ કે બગીચાના ચિત્રમાં બાળક જુદા જુદા ફૂલ જોઈને તારવે કે ચોકાસ રંગના ફૂલ વધારે છે.	
	20	ILM4.29	અઠવાડીયાના વાર અને વર્ષના મહિનાના નામ ઓળખે છે.	
પ્રશ્ન 8	કૌશલ ટ : ગાણિતિક પ્રત્યાયન [ILM 4.16] (કુલ ગુણ 04)			
	21 & 22	ILM4.16	સંખ્યાઓના સરવાળા અને બાદબાકી વચ્ચેના સંબંધની સમજ કેળવે છે.	04

✚ નિદાન કસોટી બાદની પ્રક્રિયા :

- નિદાન કસોટીના ત્રણેય વિભાગમાં પૂછાયેલા પ્રશ્નોના વિદ્યાર્થીઓએ આપેલ પ્રત્યુત્તરના આધારે FLN કૌશલ નોંધના પત્રકમાં, આપ પ્રશ્નવાર ગુણ પણ મૂકી શકો છો અથવા એકસેલ શીટમાં સોફ્ટમાં ગુણ મૂકીને પ્રિન્ટ લઈ શકો છો.
- જે કલમ(LO) માં વિદ્યાર્થીની કચાશ જોવા મળી હોય તેની નોંધ FLN ના આપે બનાવેલ રજીસ્ટરમાં, બરાબર આવડે તે કલમ સામે ટીક માર્ક અને ન ફાવે ત્યાં ચોકડી તથા અધકચરું આવડે ત્યાં પ્રશ્નાર્થ ચિહ્ન દર્શાવી શકો છો. જેથી પ્રત્યેક વિદ્યાર્થી મુજબ નિદાન શું થયું અને ઉપચારમાં કઈ બાબતમાં કેટલો મહાવરો કરાવવાનો છે તેનો આપને ખ્યાલ રહે.
- નિશાનીના બદલે ગુણાંકન કરવાથી ટકાવારી પ્રાપ્ત કરી શકાય છે. તેમજ FLN માં તમારા વર્ગના વિદ્યાર્થીઓની સિદ્ધિનું માપ શોધી શકો છો. ટૂંકમાં, વિદ્યાર્થીની પ્રગતિ તથા નિદાન આપ સમજી શકો તે રીતે નોંધ રાખી શકો છો. FLN માં આંકડાકીય માહિતી આવશ્યક છે.

- આ નિદાનાત્મક કસોટીમાં નિપુણ ભારત મિશનના ત્રણ ધ્યેય પૈકી વિકાસાત્મક ઉદ્દેશ : 3 II - બાળકો જાતે શીખે અને પોતાના નજીકના પર્યાવરણ સાથે જોડાય તેમાં ધોરણ 01 માટે આપેલ કુલ 28 અધ્યયન નિષ્પત્તિ (LO) માંથી 20 LOનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. બાકીની LO લઈને આપ આપની રીતે નિદાનાત્મક કાર્ય કરીને વિદ્યાર્થીઓને પાયાની સંખ્યાજ્ઞાન સાક્ષરતામાં નિપુણતા તરફ લઈ જઈ શકો છો.

6. મૂલ્યાંકન ગુણપત્રકનું અર્થઘટન:

- FLN મૂલ્યાંકનની એકસેલ શીટમાં સોફ્ટમાં પ્રશ્ન/કલમ/LO વાર ગુણના આધારે વિદ્યાર્થીએ પ્રાપ્ત કરેલ સિદ્ધિ તેમજ LO માં વર્ગના તમામ બાળકોએ પ્રાપ્ત કરેલ સિદ્ધિની સરેરાશ આપ જાણી શકો છો.
- વિદ્યાર્થીએ પ્રાપ્ત કરેલ કુલ ગુણના આધારે પરિણામનું આ મુજબ અર્થઘટન કરવું.

ક્રમ	ગુણભાર	પરિણામનું તારણ	ઉપચાર પ્રક્રિયા
1	20 થી નીચે ગુણ પ્રાપ્ત કરનારને	પાયાની સમજ વિકસાવવાની જરૂર છે. ઉપચારાત્મક કાર્યની ખૂબ આવશ્યકતા	શિક્ષક સહાયિત અધ્યયન કાર્ય કરાવવું
2	21 થી 30 ગુણ પ્રાપ્ત કરનાર	સમજ છે પણ વધુ મહાવરાની જરૂર છે.	સહપાઠી શિક્ષણ કાર્ય કરાવવું
3	31 થી 35 ગુણ પ્રાપ્ત કરનાર	કૌશલ્ય છે પરંતુ નિપુણતા તરફ ગતિમાન કરવાના છે.	સ્વ-અધ્યયન સ્વરૂપના મહાવરાઓ કરાવવા.
4	36 અને તેથી વધુ ગુણ	કૌશલ્યમાં નિપુણતા ધરાવે છે.	20 થી નીચેના જૂથમાં અધ્યાપન કરાવવા મદદમાં લેવા વિવિધ પ્રકારની ગણન, સંખ્યાજ્ઞાન, વ્યાવહારિક કોયડાઓની સામગ્રીઓ પૂરી પાડી વધુ મહાવરા તરફ પ્રેરવા.

- LO વાર અર્થઘટન - જે LO માં વર્ગના 65-75% વિદ્યાર્થીઓ ઉત્તર આપી શક્યા ન હોય તેવી LO પર પુનઃ અધ્યાપન કાર્ય આવશ્યક છે. બાકીની LO માટે જરૂરીયાત મુજબ ઉપચારાત્મક કાર્ય કરાવવું.
- આપ, ઉપચાર કાર્યમાં મહાવરાઓ (આ માર્ગદર્શિકાના પાના નં 1&2) કૌશલ્યો અને તેમાં સમાવિષ્ટ ઘટકોને ધ્યાને લઈને તૈયાર કરીને આપવાથી સંખ્યાજ્ઞાનની સાક્ષરતામાં નિપુણતા લાવી શકાય છે.
- ગાણિતિક સમજ, તાર્કિક વિચાર તથા ગાણિતિક પ્રત્યાયન અને કોયડા ઉકેલ કરતા થાય તેનું વર્ગખંડ અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં વિશેષ ધ્યાન રાખવું.
- રોજીંદા વર્ગ વ્યવહારમાં 'આજનો ગાણિતિક કોયડો' 'આજની સંખ્યાઓ' 'આજના દાખલાઓ' 'આજનું માપન' જેવી નવતર રીતો/પ્રયુક્તિઓ/પ્રવૃત્તિઓ પ્રયોજવી.

આશા છે આ કસોટી આપને નિદાન કાર્ય માટે ઉપયોગી બનશે. આભાર.... સહ શુભેચ્છાઓ.

પ્રત્યેક LO નું સરળતાથી લઈને નિપુણતાના સ્તર સુધીની ઓછામાં ઓછી 10 આઇટમની રચના કરીને (LO ની) ચકાસણી કરવાની વાત નિપુણ ભારત ગાઇડલાઇનમાં કરવામાં આવી છે. તથા આગળ તથા પાછળની LO નું જોડાણ કરીને વિદ્યાર્થીઓને પરંપરાગતતાના સ્તર સુધી પહોંચાડી શકાય તેવું મૂલ્યાંકન કરવું.

જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, રાજકોટ

ધોરણ -01 FLN – નિદાન કસોટી (પાયાની સંખ્યાજ્ઞાન સાક્ષરતા) પ્રથમ સત્રના અંતે - II

ધોરણ – ૧ ગણિત

કુલ ગુણ : 40

સમય : 1.30 કલાક

વિદ્યાર્થીનું પૂરું નામ : ..... રોલ નં. ....

શાળાનું નામ : ..... તારીખ : .....

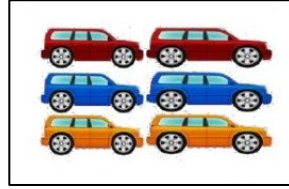
પ્રશ્ન ૧ સૂચના મુજબ કરો. [IL 3.21, IL 4.5, IL4.6]

[03 ગુણ]

(૧) બાળકથી સૌથી દૂરની વસ્તુ પર (x) ની નિશાની કરો.

(૨) ઓછી મોટર નીચે (v) ની નિશાની કરો.

(૩) પાંચમાં ઝાડમાં √ ની નિશાની કરો.

પ્રશ્ન 2. સૂચના મુજબ જવાબ આપો. [ILM 4.9, 4.10, 4.11, 4.12, 4.13] (૧૨ ગુણ)

(૪) ખૂટતી સંખ્યા પૂરો. [ILM 4.10] [02 ગુણ]

(૧) ૧૧ , ૧૨, _____, ૧૪

(૨) _____, ૪, ૫, ૬

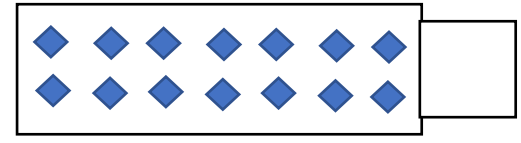
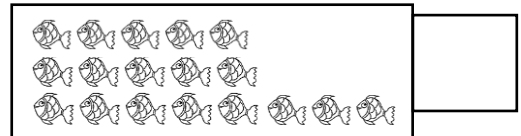
(૫) ચિત્રમાં વસ્તુની ગણતરી કરીને લખો [ILM 4.9]

[04 ગુણ]

(૬) ગણો. સંખ્યા લખો. સરખી સંખ્યાની જોડ બનાવો. [ILM 4.11]

[04 ગુણ]

(૭) બીજી બરણીમાં કેટલાં બિસ્કીટ છે?

[ILM 4.12]

[01 ગુણ]

5

બિસ્કીટ

બિસ્કીટ

(૮) સૌથી મોટી સંખ્યા પર ○ કરો.

[ILM 4.13]

[01 ગુણ]

૧૮,

૧૯,

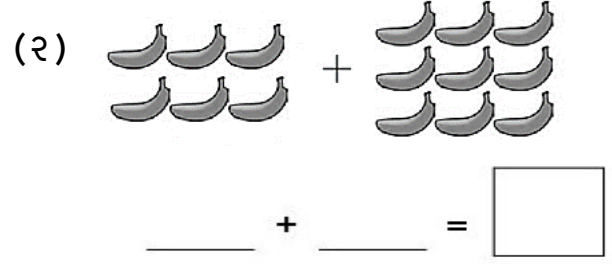
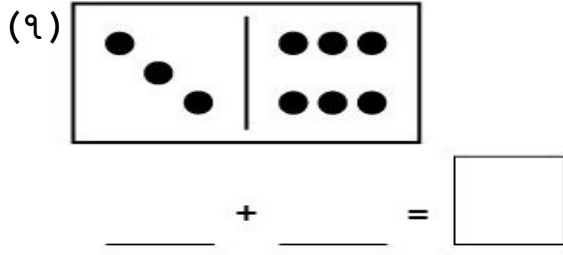
૯

પ્રશ્ન ૦૩ દાખલા ગણો. [ILM 4.14, 4.15, 4.17]

(કુલ ૦૮ ગુણ)

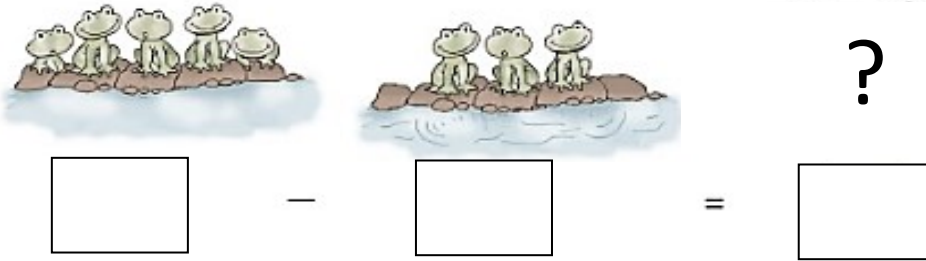
(૯) સરવાળા કરો. [ILM 4.14]

[૦૪ ગુણ]

(૧૦) બાદબાકી કરો. [ILM 4.15]

[૦૨ ગુણ]

(૧૧) સમજો અને ખાલીજગ્યા પૂરો. [ILM 4.17]

[૦૨ ગુણ]

(૧) $૨ + ૨ + ૨ + ૨ + ૨ =$ _____

(૨) $૫ + ૫ + ૫ =$ _____

પ્રશ્ન ૦૪ માપના આધારે જવાબ લખો. [ILM 4.20, 4.21, 4.22, 4.23]

(કુલ ૦૫ ગુણ)

(૧૨) કેટલાં રૂપિયા થયા ? _____ રૂપિયા

[૧ ગુણ]

(૧૩) આપેલ વસ્તુ કેટલા ખાના લાંબી છે તે લખો. [ILM 4.21]

[૨ ગુણ]

	વસ્તુ											લંબાઈ - જવાબ	
(૧)													
	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	

(૨)												
	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨

(૧૪) આપેલ વસ્તુમાં ભારે વસ્તુ નીચે (✓) ની નિશાની કરો. [ILM 4.22] [1 ગુણ]

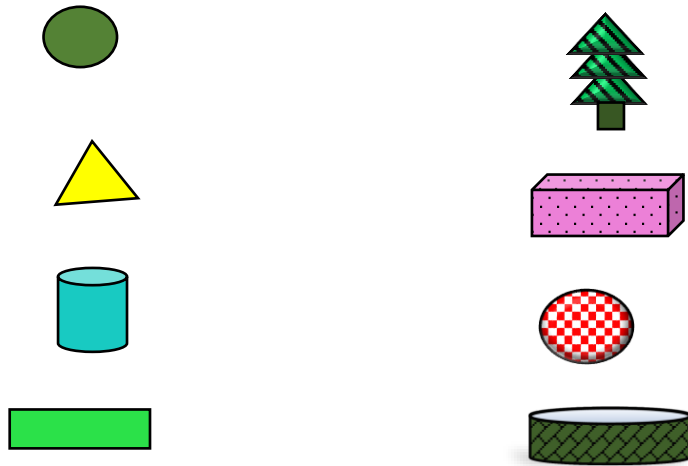
(૧૫) વધુ પાણી સમાય તેની નીચે (✓) ની નિશાની કરો. [ILM 4.23] [1 ગુણ]

પ્રશ્ન ૦૫ સરખા આકાર હોય તેની જોડી બનાવો. [ILM 4.25]

[04 ગુણ]

(૧૬)

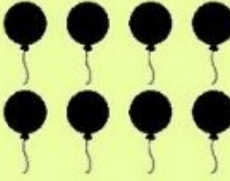
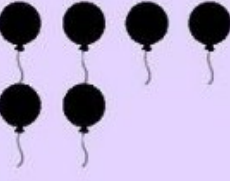

પ્રશ્ન ૦૬ પેટર્ન પૂર્ણ કરો. [ILM 4.27]

[02 ગુણ]

(૧૭)					
(૧૮)	૧,	૩,	૫,	૭,	

પ્રશ્ન ૦૭ નેહા રોજ બલૂન ખરીદે છે. નીચેની માહિતીના આધારે જવાબ આપો. [ILM 4.28, 4.29] [02 ગુણ]

સોમવાર	મંગળવાર	બુધવાર	ગુરુવાર
			

(૧૯) કયા વારે સૌથી વધુ ફૂગ્ગા ખરીદે છે ? .....

(૨૦) ગુરુવારે કેટલાં ફૂગ્ગા ખરીદે છે ? .....

પ્રશ્ન ૦૮ વિચારીને જવાબ આપો. [ILM 4.16] [04 ગુણ]

(૨૧) તમારી પાસે દસ ચોકલેટ છે. તમારા મામા તમને પાંચ ચોકલેટ આપે છે. તો તમારી પાસે કુલ કેટલી ચોકલેટ થાય ? ..... [૨ ગુણ]

(૨૨) તમારી પાસે વીસ ફૂગ્ગા છે. તેમાંથી તમે ભાઈબંધને દસ ફૂગ્ગા આપી દો છો. તો તમારી પાસે હવે કેટલાં ફૂગ્ગા વધશે ? ..... [૨ ગુણ]

નિરીક્ષકની સહી :

ઘોરણ - ૨

FLN

ગણિત - નિદાન

કસોટી અને

માર્ગ દર્શન

જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, રાજકોટ

FLN – નિદાન કસોટી (પાયાની સંખ્યાજ્ઞાન સાક્ષરતા)

ધોરણ – 02 – ગણિત

કુલગુણ -60

આ નિદાન કસોટી અન્વયે શિક્ષક માટે..... માર્ગદર્શન

✚ કસોટી અન્વયે કોમન સૂચના -

નમસ્કાર, શિક્ષકમિત્રો.

આ નિદાન કમ સિદ્ધિ કસોટી સળંગ અને લેખિત સ્વરૂપની છે. જવાબ કસોટીમાં જ લખવાના છે. મૂલ્યાંકન સત્રાંત લેખિત પરીક્ષાની જેમ કરવાનું છે. આથી વિદ્યાર્થીની સંખ્યાના પ્રમાણમાં ઝેરોક્ષ કરીને (એક સાથે સમૂહમાં) પરીક્ષામાં હોય તે મુજબ બેઠક વ્યવસ્થા કરીને નોંધેલ સમયમર્યાદામાં લેવાની છે. કસોટી પૂર્ણ થયે ઉત્તર લખેલ કસોટી પેપર લઈને અનુકૂળતાએ કસોટી ચેક કરીને કલમવાર ગણિતના પરિણામ પત્રક (એકસેલ શીટ)માં ગુણ મૂકવા. વધુમાં આપ નિદાન અંતર્ગત કયાશની નોંધ આપના FLN મૂલ્યાંકન રજીસ્ટરમાં કરી શકો છો.

આ કસોટી થકી આપ વિદ્યાર્થીઓની વ્યક્તિગત સિદ્ધિની સાથે સાથે શું નથી ફાવતું અને તે ક્યાં અટવાય છે એ બાબતનું નિદાન કરી શકશો. નિદાનની નોંધ પ્રત્યેક વિદ્યાર્થીના નામ સામે મૂલ્યાંકનપત્રક/FLN મૂલ્યાંકન રજીસ્ટર બનાવેલ હોય તો તેમાં દર્શાવો. જેથી જે તે વિદ્યાર્થીઓના ઉપચાર કાર્ય કરવામાં આપ વ્યૂહરચના (શિક્ષક નિદર્શિત, સહપાઠી, સ્વઅધ્યયન ... જૂથ) તૈયાર કરી શકો અને આપના વર્ગના વિદ્યાર્થીઓનો વિકાસાત્મક રાહ દર્શાવતું ડોક્યુમેન્ટ પણ તૈયાર કરી શકો. આપ જે સ્વરૂપે ગુણાંકન નોંધ રાખવી હોય તે સ્વરૂપે રાખી શકો છો.

✚ ધોરણ 2 ગણિત કસોટીની સમજ -

નિપુણ ભારતમાં સમાવેલ 07 કૌશલ્યોને વિભાજીત કરી 11 કૌશલ્યોને આ સિદ્ધિ કમ નિદાન કસોટીમાં આવરી લેવામાં આવેલ છે (વાંચો-આ બુકલેટના પાના નં 6-7 પર). આ 11 કૌશલ્યોમાં સમાવિષ્ટ (નિપુણ ભારત ગાઇડલાઇન અનુસાર મુખ્ય પાસાં/ઘટકોને કસોટીમાં સામેલ કરેલ છે. નિપુણ ભારત મિશનના ત્રણ ધ્યેય પૈકી “વિકાસાત્મક ઉદ્દેશ : 3 IL – બાળકો જાતે શીખે અને પોતાના નજીકના પર્યાવરણ સાથે જોડાય” માં ઉપરોક્ત કૌશલ્યોને લઈને ગણિત અને પર્યાવરણ અંતર્ગત LO આપવામાં આવેલ છે.

A. આ કસોટીમાં ....

1. ધોરણ બેના વિદ્યાર્થીઓ માટે ઉપરોક્ત કૌશલ્યો પૈકી 08 કૌશલ્યોને લઈ કુલ 08 પ્રશ્નો અને 26 કલમો બનાવીને કુલ 60 ગુણની કસોટી તૈયાર કરેલ છે.
2. કસોટીમાં 100 સુધીનું સંખ્યાજ્ઞાન લેવામાં આવેલ છે.
3. ધોરણ 01 માં Goal – 03 IL – Involved Learner માં કુલ 30 LO – Learning Outcomes આપેલ છે. જેમાં ગણિતની ILM30 ને બાદ કરતાં બાકીની તમામ LO તેમજ પર્યાવરણની 03 LO (IL5.3b, IL 5.5 & IL 5.6) મળીને

કુલ 26 LO ને આ કસોટીમાં આવરી લેવામાં આવી છે. એટલે કે આપ ગણિતની 95 % LO ની સિદ્ધિ તથા નિદાન આ કસોટી મારફત કરી શકશો.

4. આ કસોટી સળંગ અને લેખિત સ્વરૂપની છે. જવાબ કસોટીમાં જ લખવાના હોય વિદ્યાર્થીની સંખ્યા મુજબ કસોટી ઊરોક્ષ કરીને ઉપયોગ કરી શકો છો. પરીક્ષા મુજબ વિદ્યાર્થીઓની બેઠક વ્યવસ્થા કરીને દરેકને વ્યક્તિગત સ્વરૂપે લખવા આપી શકો છો.
- ગણિત માટે પાયાના આ ૧૧ કૌશલ્યોમાં સમાવિષ્ટ (નિપુણ ભારત ગાઇડલાઇન અનુસાર મુખ્ય પાસાં/ઘટકોનું નિદાન કરવા કસોટીમાં આ પ્રમાણે સામેલ કરેલ છે.

પ્રશ્ન	કલમ	LO	LO વિધાન	ગુણ
પ્રશ્ન 1	કૌશલ ૧ : સરખામણી અને સંખ્યાજ્ઞાન પૂર્વેની સમજનું કૌશલ		(કુલ ગુણ 04)	
	પ્રશ્ન 1	સૂચના મુજબ કરો. [IL5.3b, IL5.5]		02
	1	IL 5.3b	આપેલી વસ્તુઓ/ચિત્રોની સરખામણી કરે અને તેમની સમાનતા, તફાવત વર્ણવે છે.	
	2	IL 5.5	ઘણાબધા પરિબલોને આધારે વસ્તુ/ચિત્રની સરખામણી અને વર્ગીકરણ કરે અને તેમનું વર્ણન ગુણધર્મોના આધારે કરે.	
	પ્રશ્ન 1 બ	સૂચના મુજબ કરો. [IL5.6]		02
	3	IL 5.6	સંખ્યા, માપ વગેરે ગોઠવવામાં ક્રમિકતા અનુસરે છે.	
પ્રશ્ન 2	કૌશલ ૨ : સંખ્યાજ્ઞાન અને સંખ્યા સાથેની પ્રક્રિયા.		(કુલ ગુણ 14)	
		સૂચના મુજબ જવાબ આપો. [ILM 5.9, 5.10, 5.11, 5.12, 5.13]		
	4	દસ-દસના જૂથ પાડી વસ્તુઓ ગણો અને સંખ્યા લખો.		04
		ILM 5.9	10 ના જૂથમાં 100 સુધીની વસ્તુઓ ગણો.	
	5	આગળ અને પાછળનો અંક લખો.		02
		ILM 5.10	99 સુધીની સંખ્યાઓમાં કોઈ ચોક્કસ અંકથી આગળ કે પાછળ ગણતરી કરે છે.	
	6	અંકમાં અને શબ્દોમાં સંખ્યા લખો.		02
		ILM 5.11	999 સુધીની સંખ્યાઓ વાંચે અને શબ્દોમાં લખે છે.	
	7	સંખ્યાઓમાં એકમનો અંક 0 હોય તેવી સંખ્યા ઉપર 0 કરો.		02
		ILM 5.12	સ્થાન કિંમત પદ્ધતિમાં શૂન્ય મૂકે છે.	
	8	સૌથી મોટી સંખ્યા પર 0 કરો.		02
		ILM 5.13	બે અંકની સૌથી મોટી અને સૌથી નાની સંખ્યાની સરખામણી કરે છે. અને તેવી સંખ્યા બનાવે છે.	
	9	સૌથી મોટી સંખ્યા પર 0 કરો.		02
		ILM 5.13	બે અંકની સૌથી મોટી અને સૌથી નાની સંખ્યાની સરખામણી કરે છે. અને તેવી સંખ્યા બનાવે છે.	

પ્રશ્ન	કલમ	LO	LO વિધાન	ગુણ
પ્રશ્ન ૩	કૌશલ ૩ : ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ કરવાનું કૌશલ [ILM 4.14, 4.15, 4.17] (કુલ ગુણ 16)			
	દાખલા ગણો. [ILM 5.14, 5.15, 5.17, 5.18, 5.26]			
	10	સરવાળા ILM 5.14	99 થી વધે નહીં તેવી બે અંકની સંખ્યાઓના સરવાળા માટે પોતાની આગવી રીતો વિકસાવે છે અને રોજિંદા જીવનની પરિસ્થિતિ/સમસ્યા નિવારવા તેનો ઉપયોગ કરે છે.	06
	11	બાદબાકી ILM 5.15	99 સુધીની બે અંકની સંખ્યાઓની બાદબાકી કરવાની પોતાની રીત વિકસાવે છે અને રોજિંદા જિવનની પરિસ્થિતિ/સમસ્યા નિવારવા તેનો ઉપયોગ કરે છે.	04
	12	ખાલીજગ્યા પૂરો. (ગુણાકાર) [ILM 4.17]		04
		ILM 5.17	ગુણાકારની સંકલ્પના સમજે અને 2,3 અને 4 ના ઘડિયા બનાવે અને રોજિંદા જીવનમાં ઉપયોગમાં લે છે.	
	13	સૂચના મુજબ કરો (ભાગાકાર) [IL5.18, IL5.26]		02
		ILM 5.18	ભાગાકાર એટલે એક સરખા ભાગ અથવા સરખી વહેંચણી એમ સમજે છે.	
		આપેલા ચિત્રોના અડધા ચિત્રમાં રંગ પૂરો		
પ્રશ્ન ૪	કૌશલ ૪ : માપનની સમજ અને માપન કૌશલ [IL5.20, IL5.21, IL5.22, IL5.23, IL5.24] (કુલ ગુણ 08)			
	14	૧૦૦ રૂપિયા ભેગા કરવા માટે નીચેમાંથી કયું સાચું છે? (✓) કરો. [ILM 5.20]		01
		ILM 5.20	સિક્કા અને નોટ વડે 100 રૂપિયાનું મૂલ્ય દર્શાવે છે.	
	15	આપેલ વસ્તુ કેટલા ખાના લાંબી છે તે લખો. [ILM 5.21]		02
		ILM 5.21	પેન્સિલ, સળીયો, દોરી જેવાં નિયમિત માપવાળા, પ્રમાણભૂત ન હોય તેવાં એકમો વડે લંબાઈ અને અંતરનો અંદાજ લગાવે, માપે છે.	
	16	આપેલ વસ્તુમાં ભારે વસ્તુ નીચે (✓) ની નિશાની કરો. [ILM 5.22]		01
		ILM 5.22	સાદા ત્રાજવા વડે વસ્તુઓની 'થી ભારે', 'થી હલકું' એમ સરખામણી કરે છે.	
	17	બમણું પાણી સમાય તેની નીચે (✓) ની નિશાની કરો. [ILM 5.23]		01
		ILM 5.23	કપ, ચમચી, પવાલું જેવાં નિયમિત માપ વાળા પ્રમાણભૂત હોય તેવા એકમો વડે વાસણો/પાત્રોની ગુંજાશની સરખામણી કરે છે.	
	18	ગરમ વસ્તુ હોય તે ચિત્રની નીચે (✓) ની નિશાની કરો [ILM 5.24]		03
		ILM 5.24	ભેજ, વરાળ વગેરે જેવા જોઈ શક્ય તેવા ગુણધર્મના આધારે 'થી ગરમ' કે 'થી ઠંડી' વસ્તુઓની સરખામણી કરે છે.	

પ્રશ્ન	કલમ	LO	LO વિધાન	ગુણ
પ્રશ્ન 5	કૌશલ ૫ : આકારો અને અવકાશને લગતી સમજનું કૌશલ્ય (કુલ ગુણ 04)			
	19	જવાબ લખો. [IL5.25]		02
	ILM 5.25	પોતાની આસપાસમાંના મૂળભૂત દ્વિ-પરિમાણીય આકાર જેવા કે લંબચોરસ, ત્રિકોણ, વર્તુળ અને બીજા આકારો ઓળખે છે અને તેમનું વર્ણન કરે.		
	20	આકૃતિને આધારે પ્રશ્નોના જવાબ આપો. [IL5.26]		01
[IL5.26]	રોજિંદા જીવનના સંદર્ભ જેવા કે રોટલી/ચાદર/હાથ રૂમાલ/અડધી/ચાર ગડી કરવાની પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા અડધા, આખા અને પા/ચોથા ભાગ વચ્ચેનો સંબંધ જાણે છે.			
પ્રશ્ન 6	કૌશલ ૬ : પેટર્નની સમજનું કૌશલ (કુલ ગુણ 04)			
	21	પેટર્ન પૂર્ણ કરો. [ILM 5.27]		04
	ILM 5.27	અંકની સંખ્યાનું અવલોકન અને સામાન્યીકરણ વડે તરાહ ઓળખે છે. જેમ કે : ઘડિયા, 1 થી 100 સંખ્યાના કોઠા/કોષ્ટક અથવા પર્યાવરણમાંની વસ્તુઓ.		
પ્રશ્ન 7	કૌશલ ૦૭ : માહિતીની ઓળખ, વિશ્લેષણ, અર્થઘટન અને ઉપયોજન કરવાનું કૌશલ			
	22	પ્રાણીસંગ્રહાલયની માહિતીના આધારે જવાબ આપો. [ILM 5.28]		03
	ILM 5.28	આપેલ/ભેગી કરેલ માહિતી પરથી નિષ્કર્ષ કાઢે છે.		
	23	કેલેન્ડર પરથી પ્રશ્નોના જવાબ આપો. [IL5.29]		02
ILM 5.29	પોતાની રોજિંદી ઘટનાઓ માટે અઠવાડિયાના વાર અને વર્ષના મહિના કેલેન્ડરની મદદથી ઓળખે છે.			
પ્રશ્ન 8	કૌશલ ૮ : ગાણિતિક પ્રત્યાયન [IL5.14, IL5.15, IL5.16, IL5.19] (કુલ ગુણ 06)			
	વિચારીને જવાબ આપો. [IL5.14, IL5.15, IL5.16, IL5.19]			
	24	સરવાળાનો વ્યવહારિક કોયડો [ILM 5.14]		02
	ILM 5.14	99 થી વધે નહીં તેવી બે અંકની સંખ્યાઓના સરવાળા માટે પોતાની આગવી રીતો વિકસાવે છે અને રોજિંદા જીવનની પરિસ્થિતિ/સમસ્યા નિવારવા તેનો ઉપયોગ કરે છે.		
	25	બાદબાકીનો વ્યવહારિક કોયડો [ILM 5.15]		02
ILM 5.15	99 સુધીની બે અંકની સંખ્યાઓની બાદબાકી કરવાની પોતાની રીત વિકસાવે છે અને રોજિંદા જીવનની પરિસ્થિતિ/સમસ્યા નિવારવા તેનો ઉપયોગ કરે છે.			
26	સરવાળા-બાદબાકીનો વ્યવહારિક કોયડો [ILM 5.16 ILM 5.19]		02	
ILM 5.16	સરવાળા અને બાદબાકી વચ્ચેના સંબંધની સમજનું મહત્વ સમજે અને વ્યવહારમાં તથા દાખલા ગણવામાં તેનો ઉપયોગ કરે છે.			

	ILM 5.19	પરિચિત પરિસ્થિતિમાં કે સંદર્ભમાં સમસ્યા ઉકેલવા યોગ્ય પ્રતિક્રિયા (સરવાળા-બાદબાકી) ઓળખે છે.	
--	----------	--	--

✚ નિદાન કસોટી બાદની પ્રક્રિયા :

- નિદાન કસોટીના ત્રણેય વિભાગમાં પૂછાયેલા પ્રશ્નોના વિદ્યાર્થીઓએ આપેલ પ્રત્યુત્તરના આધારે FLN કૌશલ નોંધના પત્રકમાં, આપ પ્રશ્નવાર ગુણ પણ મૂકી શકો છો અથવા એકસેલ શીટમાં સોફ્ટમાં ગુણ મૂકીને પ્રિન્ટ લઈ શકો છો.
- જે કલમ(LO) માં વિદ્યાર્થીની ક્યાશ જોવા મળી હોય તેની નોંધ FLN ના આપે બનાવેલ રજીસ્ટરમાં, બરાબર આવડે તે કલમ સામે ટીક માર્ક અને ન ફાવે ત્યાં ચોકડી તથા અધકચરું આવડે ત્યાં પ્રશ્નાર્થ ચિહ્ન દર્શાવી શકો છો. જેથી પ્રત્યેક વિદ્યાર્થી મુજબ નિદાન શું થયું અને ઉપચારમાં કઈ બાબતમાં કેટલો મહાવરો કરાવવાનો છે તેનો આપને ખ્યાલ રહે.
- નિશાનીના બદલે ગુણાંકન કરવાથી ટકાવારી પ્રાપ્ત કરી શકાય છે. તેમજ FLN માં તમારા વર્ગના વિદ્યાર્થીઓની સિદ્ધિનું માપ શોધી શકો છો. ટૂંકમાં, વિદ્યાર્થીની પ્રગતિ તથા નિદાન આપ સમજી શકો તે રીતે નોંધ રાખી શકો છો. FLN માં આંકડાકીય માહિતી આવશ્યક છે.
- આ નિદાનાત્મક કસોટીમાં નિપુણ ભારત મિશનના ત્રણ ધ્યેય પૈકી વિકાસાત્મક ઉદ્દેશ : 3 IL – બાળકો જાતે શીખે અને પોતાના નજીકના પર્યાવરણ સાથે જોડાય તેમાં ધોરણ 0ર માટે આપેલ કુલ 30 અધ્યયન નિષ્પત્તિ (LO) માંથી 26 LOનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. બાકીની LO લઈને આપ આપની રીતે નિદાનાત્મક કાર્ય કરીને વિદ્યાર્થીઓને પાયાની સંખ્યાજ્ઞાન સાક્ષરતામાં નિપુણતા તરફ લઈ જઈ શકો છો.

5. મૂલ્યાંકન ગુણપત્રકનું અર્થઘટન:

- FLN મૂલ્યાંકનની એકસેલ શીટમાં સોફ્ટમાં પ્રશ્ન/કલમ/LO વાર ગુણના આધારે વિદ્યાર્થીએ પ્રાપ્ત કરેલ સિદ્ધિ તેમજ LO માં વર્ગના તમામ બાળકોએ પ્રાપ્ત કરેલ સિદ્ધિની સરેરાશ આપ જાણી શકો છો.
- વિદ્યાર્થીએ પ્રાપ્ત કરેલ કુલ ગુણના આધારે પરિણામનું આ મુજબ અર્થઘટન કરીને ઉપચાર યોજના હાથ ધરવી.

ક્રમ	ગુણભાર	પરિણામનું તારણ	ઉપચાર પ્રક્રિયા
1	15 થી નીચે ગુણ પ્રાપ્ત કરનારને	પાયાની સમજ નથી. સમજ વિકસાવવા માટે વ્યક્તિગત રીતે ખૂબ જ મહેનતની જરૂર છે. દરેક મુદ્દાઓમાં ઉપચારાત્મક કાર્યની ખૂબ આવશ્યકતા	શિક્ષક સહાયિત અધ્યયન કાર્ય કરાવવું. પુન: અધ્યાપન કાર્ય કરાવવું
2	16 થી 30 ગુણ પ્રાપ્ત કરનાર	સમજ અધકચરી છે. વધુ મહાવરાની જરૂર છે.	શિક્ષકના માર્ગદર્શન હેઠળ સહપાઠી શિક્ષણ કાર્ય કરાવવું

ક્રમ	ગુણભાર	પરિણામનું તારણ	ઉપચાર પ્રક્રિયા
3	31 થી 45 ગુણ પ્રાપ્ત કરનાર	સમજ છે. કૌશલ્ય છે પરંતુ નિપુણતા નથી.	સહપાઠીના જૂથમાં સ્વ-અધ્યયન સ્વરૂપના મહાવરાઓ વારંવાર કરાવવા.
4	46 થી 53 ગુણ પ્રાપ્ત કરનાર	સમજણ અને કૌશલ્ય વિકાસ થયેલ છે. નિપુણતા માટે	સ્વ-અધ્યયન સ્વરૂપના મહાવરાઓ કરાવવા.
5	54 અને તેથી વધુ ગુણ	કૌશલ્યમાં નિપુણતા ધરાવે છે.	31-45 ગુણ જૂથમાં અધ્યાપન કરાવવા મદદમાં લેવા વિવિધ પ્રકારની ગણન, સંખ્યાજ્ઞાન, વ્યાવહારિક કોયડાઓની સામગ્રીઓ પૂરી પાડી વધુ મહાવરા તરફ પ્રેરવા.

- LO વાર અર્થઘટન – જે LO માં વર્ગના 65-75% વિદ્યાર્થીઓ ઉત્તર આપી શક્યા ન હોય તેવી LO પર પુનઃ અધ્યાપન કાર્ય આવશ્યક છે. બાકીની LO માટે જરૂરીયાત મુજબ ઉપચારાત્મક કાર્ય કરાવવું.
- આપ, ઉપચાર કાર્યમાં મહાવરાઓ (આ માર્ગદર્શિકાના પાના નં 1&2) કૌશલ્યો અને તેમાં સમાવિષ્ટ ઘટકોને ધ્યાને લઈને તૈયાર કરીને આપવાથી સંખ્યાજ્ઞાનની સાક્ષરતામાં નિપુણતા લાવી શકાય છે.
- ગાણિતિક સમજ, તાર્કિક વિચાર તથા ગાણિતિક પ્રત્યાયન અને કોયડા ઉકેલ કરતા થાય તેનું વર્ગખંડ અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં વિશેષ ધ્યાન રાખવું.
- રોજીંદા વર્ગ વ્યવહારમાં ‘આજનો ગાણિતિક કોયડો’ ‘આજની સંખ્યાઓ’ ‘આજના દાખલાઓ’ ‘આજનું માપન’ જેવી નવતર રીતો/પ્રયુક્તિઓ/પ્રવૃત્તિઓ પ્રયોજવી.

આશા છે આ કસોટી આપને નિદાન કાર્ય માટે ઉપયોગી બનશે. આભાર.... સહ શુભેચ્છાઓ.

પ્રત્યેક LO નું સરળતાથી લઈને નિપુણતાના સ્તર સુધીની ઓછામાં ઓછી 10 આઇટમની રચના કરીને (LO ની) ચકાસણી કરવાની વાત નિપુણ ભારત ગાઇડલાઇનમાં કરવામાં આવી છે. તથા આગળ તથા પાછળની LO નું જોડાણ કરીને વિદ્યાર્થીઓને પરંગતતાના સ્તર સુધી પહોંચાડી શકાય તેવું મૂલ્યાંકન કરવું.

જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, રાજકોટ

ધોરણ -02 FLN – નિદાન કસોટી (પાયાની સંખ્યાજ્ઞાન સાક્ષરતા) પ્રથમ સત્રના અંતે - II
ધોરણ – 2 ગણિત કુલ ગુણ : 60 સમય : 2.30 કલાક

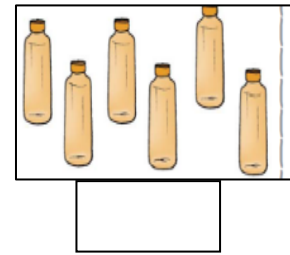
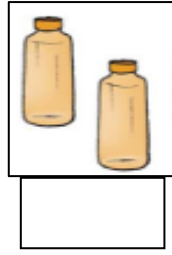
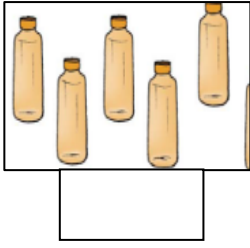
વિદ્યાર્થીનું પૂરું નામ : ..... રોલ નં. ....

શાળાનું નામ : ..... તારીખ : .....

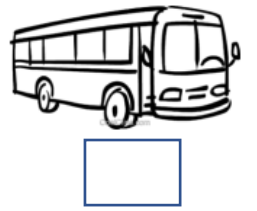
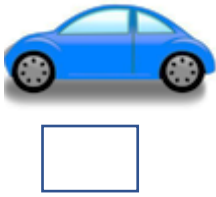
પ્રશ્ન ૧ (અ) સૂચના મુજબ કરો. [IL5.3b, IL5.5]

[02 ગુણ]

(૧) સૌથી વધુ વસ્તુ આપેલી હોય તે ચિત્રની નીચે (✓) ની નિશાની કરો.

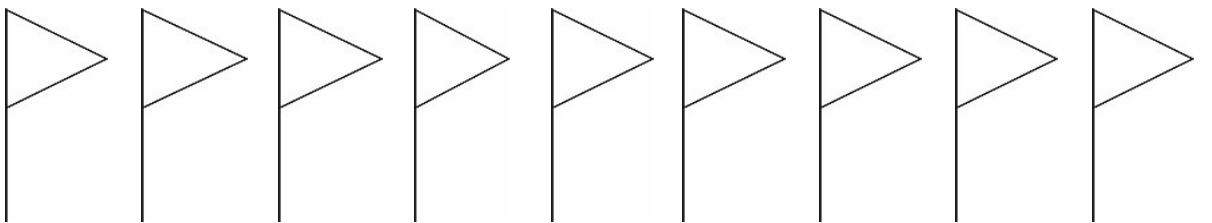
(૨) કયા વાહનમાં 10 થી વધારે વ્યક્તિ બેસી શકશે ? (✓) ની નિશાની કરો.

પ્રશ્ન ૧ (બ) સૂચના મુજબ કરો. [IL5.6]

[02 ગુણ]

(3)

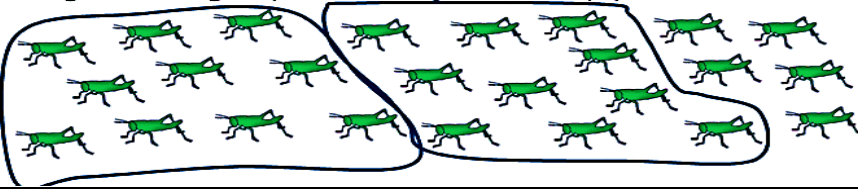
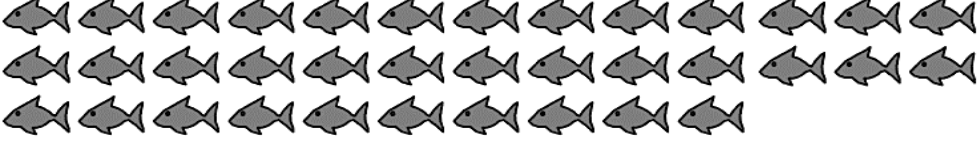

૧. પાંચમી ધજામાં પાંચડો લખો.

૨. સાતમી ધજામાં ટપકાં કરો.

પ્રશ્ન 2. સૂચના મુજબ જવાબ આપો. [ILM 5.9, 5.10, 5.11, 5.12, 5.13] (૧૪ ગુણ)

(૪) ઉદાહરણ મુજબ દસ-દસના જૂથ પાડી વસ્તુઓ ગણો અને સંખ્યા લખો. [ILM 5.9] [04-ગુણ]

ઉદાહરણ		૨૫
૧		
૨		

(૫) આગળ અને પાછળનો અંક લખો. [IL5.10] [02 ગુણ]

૧) ૫૦

૨) ૭૯.....

(૬) અંકમાં અને શબ્દોમાં સંખ્યા લખો. [IL5.11] [02 ગુણ]

૧) ઓગણપચાસને અંકમાં ..... લખાય.

૨) ૬૮ ને શબ્દમાં .....લખાય.

(૭) આપેલ સંખ્યાઓમાં એકમનો અંક ૦ હોય તેવી સંખ્યા ઉપર ○ કરો. [IL5.12] [02 ગુણ]

૧) ૪૫, ૧૦, ૫૮, ૬૯

૨) ૩૮, ૧૭, ૪૦, ૮૭

(૮) સૌથી મોટી સંખ્યા પર ○ કરો. [ILM 4.13] [02 ગુણ]

(૧) ૭, ૯, ૬, ૮

(૨) ૭૯, ૯૭, ૯૮, ૮૯

(૯) સૌથી નાની સંખ્યા પર $\bigcirc$ કરો. [ILM 4.13]

[02 ગુણ]

(૧) ૫, ૨, ૪, ૩

(૨) ૫૬, ૬૫, ૭૫, ૫૭

પ્રશ્ન ૦૩ દાખલા ગણો. [ILM 5.14, 5.15, 5.17, 5.18]

(કુલ ૧૭ ગુણ)

(૧૦) સરવાળા કરો. [ILM 5.14]

[06 ગુણ]

$$\begin{array}{r} (૧) \quad ૫ \\ + \quad ૪ \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૨) \quad ૭ ૫ \\ + \quad ૨ ૪ \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૩) \quad ૩ ૬ \\ + \quad ૩ ૭ \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

(૧૧) બાદબાકી કરો. [ILM 5.15]

[04 ગુણ]

$$\begin{array}{r} (૧) \quad ૯ \\ + \quad ૭ \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૨) \quad ૭ ૮ \\ + \quad ૧ ૪ \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

(૧૨) ખાલીજગ્યા પૂરો. (ગુણાકાર) [ILM 4.17]

[04 ગુણ]

(૧) ગુણાકારની નિશાની ..... છે.

(અ) -   (બ) +   (ક) X

(૨) ૨+૨+૨+૨ ને ૨ x ..... લખાય

(અ) ૨   (બ) ૪   (ક) ૬

(૩) સાચો જવાબ ફરતે $\bigcirc$ કરો

(અ) ૩ x ૪ = ૧૫   (બ) ૪ x ૬ = ૨૮   (ક) ૨ x ૮ = ૧૬

(૪) ૨ X ..... = ૬

(અ) ૬   (બ) ૫   (ક) ૩

(૧૩) સૂચના મુજબ કરો (ભાગાકાર) [IL5.18]

[૦૨ ગુણ]

ઉદાહરણ મુજબ આપેલા ચિત્રોના અડધા ચિત્રમાં રંગ પૂરો

ઉદાહરણ :-

૧)

૨)

પ્રશ્ન ૦૪ માપના આધારે જવાબ લખો. [IL5.20, IL5.21, IL5.22, IL5.23, IL5.24] (કુલ ૦૮ ગુણ)

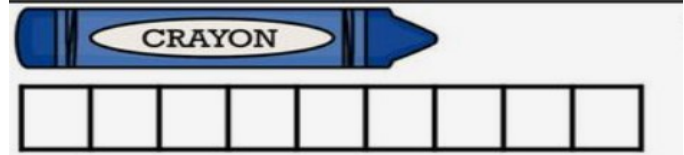
(૧૪) ૧૦૦ રૂપિયા ભેગા કરવા માટે નીચેમાંથી ક્યું સાચું છે? (v) કરો

[૦૧ ગુણ]

(૧)			
(૨)			

(૧૫) આપેલ વસ્તુ કેટલા ખાના લાંબી છે તે લખો. [ILM 5.21]

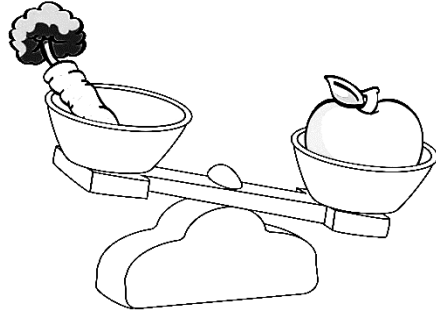
[૦૨ ગુણ]

	વસ્તુ	લાંબાઈ - જવાબ
(૧)		
(૨)		

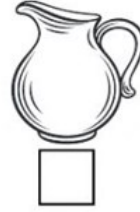

(૧૬) આપેલ વસ્તુમાં ભારે વસ્તુ નીચે (✓) ની નિશાની કરો. [ILM 5.22]

[1 ગુણ]

(૧૭) આ જગથી બમણું પાણી ક્યા જગમાં સમાશે? (✓) ની નિશાની કરો. [1 ગુણ]

(૧૮) આપેલ ચિત્રમાં જે વસ્તુ ગરમ હોય તે ચિત્રની નીચે (✓) ની નિશાની કરો [03 ગુણ]

[ILM 5.24]

પ્રશ્ન ૦૫ સૂચના મુજબ કરો. [IL5.25, 5.26] (કુલ ૦૩ ગુણ)

(૧૯) જવાબ લખો. [IL5.25]

[0૨ ગુણ]

(૧) નીચેનામાંથી કઈ વસ્તુ વર્તુળ હોય છે? જવાબ - .....

(અ) પુસ્તક (બ) બંગડી (ક) બાકસની પેટી

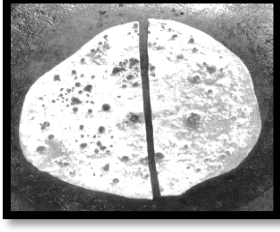
(૨) ધજાનો આકાર કેવો હોય છે? જવાબ - .....

(અ) લંબચોરસ (બ) ત્રિકોણ (ક) વર્તુળ

(૨૦) આકૃતિને આધારે પ્રશ્નોના જવાબ આપો. [IL5.26]

[01 ગુણ]

બાજુના ચિત્રમાં આપેલી રોટલીનો એક ટૂકડો એ આખી રોટલીનો કેટલામો ભાગ છે?

જવાબ - .....

(૧) ચોથો ભાગ

(૨) અડધો ભાગ

(૩) આખો ભાગ

પ્રશ્ન ૦૬ પેટર્ન પૂર્ણ કરો. [ILM 5.27]

[04 ગુણ]

(૨૧)

(૧)				
(૨)				
(૩)	૨	૪	૬	
(૪)	૧૫	૨૫	૩૫	

પ્રશ્ન ૦૭ સૂચના મુજબ કરો [IL5.28, IL5.29] (કુલ ૦૫ ગુણ)

(૨૨) પ્રાણીસંગ્રહાલયમાં આવેલાં જુદાં-જુદાં પ્રાણીઓની સંખ્યા દર્શાવતાં કોષ્ટકને આધારે જવાબ આપો.

[03 ગુણ]

પ્રાણીનું નામ	પ્રાણીની સંખ્યા
હાથી	૯
વાઘ	૮
હરણ	૧૨
સિંહ	૬
વાંદરા	૧૧

(૧) સૌથી વધુ કયા પ્રાણી છે ? _____

(૨) સૌથી ઓછા પ્રાણી કયા છે ? _____ કેટલાં છે? _____

(૨૩) કેલેન્ડર પરથી પ્રશ્નોના જવાબ આપો. [IL5.29]

[૦૨ ગુણ]

જાન્યુઆરી - ૨૦૨૩

રવિવાર	સોમવાર	મંગળવાર	બુધવાર	ગુરુવાર	શુક્રવાર	શનિવાર
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪
૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧
૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮
૨૯	૩૦	૩૧				

૧) આ કેલેન્ડરમાં સોમવાર કેટલી વખત આવશે? _____

૨) ૨૧ તારીખે કયો વાર છે? _____

પ્રશ્ન ૦૮ વિચારીને જવાબ આપો. [IL5.14, IL5.15, IL5.16, IL5.19]

[૦૬ ગુણ]

૨૪) [IL5.14]----- [૦૨ ગુણ] વેદાંતરાજે ૪૦ રૂપિયાનું એક પુસ્તક ખરીદ્યું અને ૨૦ રૂપિયાનો એક કંપાસ ખરીદ્યો તો તે દુકાનદારને કુલ કેટલા રૂપિયા ચુકવશે?	જવાબ : -
૨૫) [IL5.15] [૦૨ ગુણ] વીર પાસે ૩૦ લખોટી હતી તેમાંથી તેણે ૨૦ લખોટી શોર્યને આપી દીધી તો હવે વીર પાસે કુલ કેટલી લખોટી બાકી રહી?	જવાબ : -

<p>૨૬) [IL5.16, IL5.19] [૦૨ ગુણ] યુવિકા પાસે ૨૦ રૂપિયા હતા તેના પિતાજીએ તેને બીજા ૨૦ રૂપિયા આપ્યા પોતાની પાસે ભેગી થયેલી કુલ રકમમાંથી તેણે ૧૦ રૂપિયાનો ચોપડો ખરીદ્યો હવે તેની પાસે કુલ કેટલી રકમ બાકી રહેશે ?</p>	<p>જવાબ : -</p>
---	-----------------

નિરીક્ષકની સહી :

ટીપ્પણી / નોંધ

ધોરણ - 3

FLN

ગણિત - નિદાન

કસોટી અને

માર્ગ દર્શિકા

જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, રાજકોટ

FLN – નિદાન કસોટી (પાયાની સંખ્યાજ્ઞાન સાક્ષરતા)

ધોરણ – 03 – ગણિત

કુલગુણ -60

આ નિદાન કસોટી અન્વયે શિક્ષક માટે..... માર્ગદર્શન

✚ કસોટી અન્વયે કોમન સૂચના -

નમસ્કાર, શિક્ષકમિત્રો.

આ નિદાન કમ સિદ્ધિ કસોટી સહંગ અને લેખિત સ્વરૂપની છે. જવાબ કસોટીમાં જ લખવાના છે. મૂલ્યાંકન સત્રાંત લેખિત પરીક્ષાની જેમ કરવાનું છે. આથી વિદ્યાર્થીની સંખ્યાના પ્રમાણમાં ઝેરોક્ષ કરીને (એક સાથે સમૂહમાં) પરીક્ષામાં હોય તે મુજબ બેઠક વ્યવસ્થા કરીને નોંધેલ સમયમર્યાદામાં લેવાની છે. કસોટી પૂર્ણ થયે ઉત્તર લખેલ કસોટી પેપર લઈને અનુકૂળતાએ કસોટી ચેક કરીને કલમવાર ગણિતના પરિણામ પત્રક (એકસેલ શીટ)માં ગુણ મૂકવા. વધુમાં આપ નિદાન અંતર્ગત કયાશની નોંધ આપના FLN મૂલ્યાંકન રજીસ્ટરમાં કરી શકો છો.

આ કસોટી થકી આપ વિદ્યાર્થીઓની વ્યક્તિગત સિદ્ધિની સાથે સાથે શું નથી ફાવતું અને તે ક્યાં અટવાય છે એ બાબતનું નિદાન કરી શકશો. નિદાનની નોંધ પ્રત્યેક વિદ્યાર્થીના નામ સામે મૂલ્યાંકનપત્રક/FLN મૂલ્યાંકન રજીસ્ટર બનાવેલ હોય તો તેમાં દર્શાવો. જેથી જે તે વિદ્યાર્થીઓના ઉપચાર કાર્ય કરવામાં આપ વ્યૂહરચના (શિક્ષક નિદર્શિત, સહપાઠી, સ્વઅધ્યયન ... જૂથ) તૈયાર કરી શકો અને આપના વર્ગના વિદ્યાર્થીઓનો વિકાસાત્મક રાહ દર્શાવતું ડોક્યુમેન્ટ પણ તૈયાર કરી શકો. આપ જે સ્વરૂપે ગુણાંકન નોંધ રાખવી હોય તે સ્વરૂપે રાખી શકો છો.

✚ ધોરણ 3 ગણિત કસોટીની સમજ -

નિપુણ ભારતમાં સમાવેલ 07 કૌશલ્યોને વિભાજીત કરી 11 કૌશલ્યોને આ સિદ્ધિ કમ નિદાન કસોટીમાં આવરી લેવામાં આવેલ છે (વાંચો-આ બુકલેટના પાના નં 6-7 પર). આ 11 કૌશલ્યોમાં સમાવિષ્ટ (નિપુણ ભારત ગાઇડલાઇન અનુસાર મુખ્ય પાસાં/ઘટકોને કસોટીમાં સામેલ કરેલ છે. નિપુણ ભારત મિશનના ત્રણ ધ્યેય પૈકી “વિકાસાત્મક ઉદ્દેશ : 3 IL – બાળકો જાતે શીખે અને પોતાના નજીકના પર્યાવરણ સાથે જોડાય” માં ઉપરોક્ત કૌશલ્યોને લઈને ગણિત અને પર્યાવરણ અંતર્ગત LO આપવામાં આવેલ છે.

A. આ કસોટીમાં ....

1. ધોરણ 3 ના વિદ્યાર્થીઓ માટે ઉપરોક્ત 11 કૌશલ્યોને લઈ કુલ 11 પ્રશ્નો અને 33 કલમો બનાવીને કુલ 60 ગુણની કસોટી તૈયાર કરેલ છે.
2. કસોટીમાં 9999 સુધીનું સંખ્યાજ્ઞાન લેવામાં આવેલ છે.
3. ધોરણ 03 માં Goal – 03 IL – Involved Learner માં કુલ 30 LO – Learning Outcomes આપેલ છે. જેમાં ગણિતની ILM30 ને બાદ કરતાં બાકીની તમામ LO તેમજ પર્યાવરણની 02 LO (IL6.3b & IL 6.6) મળીને કુલ 27

LO ને આ કસોટીમાં આવરી લેવામાં આવી છે. એટલે કે આપ ગણિતની 98 % LO ની સિદ્ધિ તથા નિદાન આ કસોટી મારફત કરી શકશો.

4. આ કસોટી સળંગ અને લેખિત સ્વરૂપની છે. જવાબ કસોટીમાં જ લખવાના હોય વિદ્યાર્થીની સંખ્યા મુજબ કસોટી ઝેરોક્ષ કરીને ઉપયોગ કરી શકો છો. પરીક્ષા મુજબ વિદ્યાર્થીઓની બેઠક વ્યવસ્થા કરીને દરેકને વ્યક્તિગત સ્વરૂપે લખવા આપી શકો છો.
- ગણિત માટે પાયાના આ ૧૧ કૌશલ્યોમાં સમાવિષ્ટ (નિપુણ ભારત ગાઇડલાઇન અનુસાર મુખ્ય પાસાં/ઘટકોનું નિદાન કરવા કસોટીમાં આ પ્રમાણે સામેલ કરેલ છે.

પ્રશ્ન	કલમ	LO	LO વિધાન	ગુણ
પ્રશ્ન 1	કૌશલ ૧ : સરખામણી અને સંખ્યાજ્ઞાન પૂર્વેની સમજનું કૌશલ (કુલ ગુણ 02)			02
	આપેલ ચિત્ર જોઇને સવાલના જવાબ લખો. [IL6.3b]			
	1	IL 6.3b	આપેલી વસ્તુઓ/ચિત્રોની સરખામણી કરે અને તેમની વચ્ચે સમાનતા, તફાવત વર્ણવે છે.	
પ્રશ્ન 2	કૌશલ ૨ : સંખ્યાજ્ઞાન અને સંખ્યા સાથેની પ્રક્રિયા. (કુલ ગુણ 08)			01
	સૂચના મુજબ કરો [ILM6.9, ILM6.10, ILM6.11, ILM6.13]			
	2	સળીઓ કેટલી છે તે લખો. [IL6.9]		
		ILM 6.9	10 અને 100 ના જૂથમાં હજાર સુધીની વસ્તુઓ ગણે છે.	
	3	આગળ અને પાછળનો અંક લખો [IL6.10]		
	ILM6.10	999 સુધીની સંખ્યાઓમાં કોઈ ચોક્કસ અંકથી આગલ કે પાછળ ગણતરી કરે છે.		
પ્રશ્ન 2	4	સ્થાનકિંમતના આધારે જવાબ લખો. [IL6.11]		03
		ILM6.11	સ્થાન કિંમતનો ઉપયોગ કરીને 9999 સુધીની સંખ્યાઓ વાંચે અને લખે છે.	
	5	સૌથી મોટી અને સૌથી નાની સંખ્યા અલગ તારવો. [IL6.13]		02
		ILM6.13	ત્રણ અંકની સૌથી મોટી અને સૌથી નાની સંખ્યાની સરખામણી કરે છે અને તેવી સંખ્યા બનાવે છે.	
પ્રશ્ન 3	કૌશલ ૩ : ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ કરવાનું કૌશલ - સરવાળો [ILM6.12, ILM6.14] (કુલ ગુણ 10) પ્રત્યેક દાખલાનો 01 - 01 ગુણ ગણવો.			
	પ્રશ્ન 3 (અ) સરવાળા કરો [ILM6.12]			02
	કલમ 6, 7	ILM6.12	સરવાળા, બાદબાકી અને ગુણાકારમાં શૂન્યના ગુણધર્મનો ઉપયોગ કરે છે.	
	પ્રશ્ન 3 (બ) સરવાળા કરો [ILM6.14]			06
	કલમ 8 થી 10	ILM6.14	સરવાળો 999 થી વધે નહીં તેવી સંખ્યાઓનો સરવાળો કરવાની પ્રચલિત રીતનું મહત્વ સમજે અને દાખલા ગણવામાં તથા રોજિંદા જીવનની પરિસ્થિતિ અને સમસ્યાઓ નિવારવા તેનો ઉપયોગ કરે છે.	

પ્રશ્ન	કલમ	LO	LO વિધાન	ગુણ
પ્રશ્ન ૪	કૌશલ ૪ : ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ કરવાનું કૌશલ - બાદબાકી [ILM6.12, ILM6.15] (કુલ ગુણ 08) પ્રત્યેક દાખલાનો 02 - 02 ગુણ ગણવો.			
	પ્રશ્ન ૪ (અ) બાદબાકી કરો [ILM6.12]			04
	કલમ 11,12	ILM6.12	સરવાળા, બાદબાકી અને ગુણાકારમાં શૂન્યના ગુણધર્મનો ઉપયોગ કરે છે.	
	પ્રશ્ન ૪ (બ) બાદબાકી કરો [ILM6.15]			04
	કલમ 13,14	ILM6.15	999 સુધીની સંખ્યા માટે બાદબાકી કરવાની પ્રચલિત રીતનું મહત્વ સમજે અને રોજિંદા જીવનની પરિસ્થિતિમાં / સમસ્યા નિવારવા તેનો ઉપયોગ કરે છે.	
પ્રશ્ન ૫	કૌશલ ૫ : ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ કરવાનું કૌશલ - ગુણાકાર [ILM6.12, ILM6.17] (કુલ ગુણ 06)			
	સૂચના મુજબ ગુણાકાર કરો. [ILM6.12, ILM6.17]			
	15	વિગત સમજો અને ખાલીજગ્યા પૂરો. [ILM6.12]		02
		ILM6.12	સરવાળા, બાદબાકી અને ગુણાકારમાં શૂન્યના ગુણધર્મનો ઉપયોગ કરે છે.	
	16	ઘડીયાના આધારે ખાલીજગ્યા પૂરો. [ILM6.17]		02
		ILM6.17	5 થી 10 સુધીના ઘડિયા વ્યવહારમાં ઉપયોગમાં લે છે.	
	17	ગુણાકાર કરો. [ILM6.17]		02
		ILM6.17	5 થી 10 સુધીના ઘડિયા વ્યવહારમાં ઉપયોગમાં લે છે.	
પ્રશ્ન ૬	કૌશલ ૬ : ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ કરવાનું કૌશલ - ભાગાકાર [ILM6.18, ILM6.26] (કુલ ગુણ 05)			
	સૂચના મુજબ કરો. [ILM6.18, ILM6.26]			
	18	વિચારો અને ખાલીજગ્યામાં જવાબ લખો. [ILM6.18]		02
		ILM6.18	ભાગાકાર એટલે એક સરખા ભાગ અથવા સરખી વહેંચણીની સમજ વ્યક્ત કરે અને પુનરાવર્તિત બાદબાકી તરીકે ભાગ કરે.	
	19	ભાગાકાર કરો. [ILM6.18]		04
		ILM6.18	ભાગાકાર એટલે એક સરખા ભાગ અથવા સરખી વહેંચણીની સમજ વ્યક્ત કરે અને પુનરાવર્તિત બાદબાકી તરીકે ભાગ કરે.	
	20	આકૃતિને આધારે પ્રશ્નોના જવાબ આપો. [ILM6.26]		01
		ILM6.26	વસ્તુઓના સરખા ભાગ અને કાગળને ગડી કરીને આપેલા ચિત્રોમાં અડધું, પા/ચોથો ભાગ, પોણો ભાગ ઓળખે છે.	
પ્રશ્ન ૭	કૌશલ ૭ : આકારો અને અવકાશને લગતી સમજનું કૌશલ [ILM6.25] (કુલ ગુણ 02)			
	આકારોના આધારે વર્ગીકરણ કરો. [ILM6.25]			
	21	વસ્તુઓની સપાટીના આકારોના આધારે વર્ગીકરણ કરો. [ILM6.25]		02
		ILM6.25	હાથની મુક્ત ગતિથી અથવા કોઈ ધાત્તરનો ઉપયોગ કરીને સીધી લીટીને જુદી જુદી (ઉભી, આડી, ત્રાંસી) રીતે દોરે, રજૂ કરે છે.	

પ્રશ્ન	કલમ	LO	LO વિધાન	ગુણ
પ્રશ્ન ૮	કૌશલ્ય - ૮ માપનની સમજ અને માપન કૌશલ [ILM6.21, ILM6.22, ILM6.23, ILM6.24] (કુલ ગુણ 06)			
		સૂચના મુજબ કરો [ILM6.21, ILM6.22, ILM6.23, ILM6.24]		
અ		લંબાઈના આધારે જવાબ આપો. [ILM6.21]		
	22	સેન્ટિમીટરમાં લંબાઈ માપો. [ILM6.21]		02
		ILM6.21	સેન્ટિમીટર, મીટર જેવા પ્રમાણભૂત એકમો વડે લંબાઈ અને અંતરનો અંદાજ લગાવે, માપે અને તેમનો પરસ્પર સંબંધ સમજે છે.	
	23	સૌથી ટૂંકો રસ્તો અને સૌથી લાંબો રસ્તો કયો છે? [ILM6.21]		01
		ILM6.21	સેન્ટિમીટર, મીટર જેવા પ્રમાણભૂત એકમો વડે લંબાઈ અને અંતરનો અંદાજ લગાવે, માપે અને તેમનો પરસ્પર સંબંધ સમજે છે.	
બ	24	વજનના આધારે જવાબ આપો. [ILM6.22]		01
		ILM6.22	સાદા ત્રાજવા વડે ગ્રામ, કિલોગ્રામ જેવા પ્રમાણભૂત એકમોમાં રોજિંદી વસ્તુઓનું વજન કરે છે.	
ક	25	ગુંજાશના આધારે જવાબ આપો. [ILM6.23]		01
		ILM6.23	પાત્રોની ગુંજાશનો અંદાજ કાઢે છે અને માપે છે. જેમ કે એક ડોલમાં 1 લીટરની 15 બોટલ સમાય છે.	
ડ	26	તાપમાનના આધારે જવાબ આપો. [ILM6.24]		01
		ILM6.24	થર્મોમીટર વડે તાપમાન માપે છે.	
પ્રશ્ન ૯	કૌશલ્ય - ૯ પેટર્નની સમજનું કૌશલ [IL6.6, ILM6.27] (કુલ ગુણ 03)			
	27	સંખ્યાની પેટર્નના આધારે જવાબ આપો. [IL6.6]		02
		IL6.6	સંખ્યા, ચઢતો-ઉતરતો ક્રમ અને સંખ્યાની પેટર્ન ગોઠવવામાં કમિક્તા અનુસરે છે.	
	28	આકારોની પેટર્નના આધારે જવાબ આપો. [ILM6.27]		01
		ILM6.27	1 થી 100 સુધીની સંખ્યાઓના ચાર્ટ અથવા પર્યાવરણમાંની વસ્તુઓમાં ત્રણ અંકની સંખ્યાની તરાહનું અવલોકન કરે તેને આગળ વધારે અને તરાહનું સામાન્યીકરણ કરે છે.	
પ્રશ્ન ૧૦	કૌશલ ૧૦ : માહિતીની ઓળખ, વિશ્લેષણ, અર્થઘટન અને ઉપયોજન કરવાનું કૌશલ			
	સૂચના મુજબ કરો [ILM6.28, ILM6.29] ----- {કુલ ૦૪ ગુણ}			
	29	માહિતીના આધારે ☐ માં $\sqrt{\quad}$ નિશાની કરો. [IL6.28]		02
		ILM6.28	ટીક માર્ક કરીને માહિતી રજૂ કરે અને નિષ્કર્ષ કાઢે છે.	
	30	કેલેન્ડર પરથી પ્રશ્નોના જવાબ આપો. [IL6.29]		02
	LM6.29	કેલેન્ડરમાં ચોક્કસ તારીખ અને તેને સંબંધિત વાર ઓળખે છે.		

પ્રશ્ન	કલમ	LO	LO વિધાન	ગુણ	
પ્રશ્ન ૧૧	કૌશલ ૧૧ : વ્યવહારિક પ્રત્યાયન કરવાનું કૌશલ				
	નીચે આપેલ કોયડા ઉકેલો. [ILM6.14, ILM6.15, ILM6.16, ILM6.19, ILM6.20] -----				
	{કુલ ૦૬ ગુણ}				
	31		સરવાળાનો વ્યવહારિક કોયડો [ILM6.14]	02	
		ILM6.14	સરવાળો 999 થી વધે નહીં તેવી સંખ્યાઓનો સરવાળો કરવાની પ્રચલિત રીતનું મહત્વ સમજે અને દાખલા ગણવામાં તથા રોજિંદા જીવનની પરિસ્થિતિ અને સમસ્યાઓ નિવારવા તેનો ઉપયોગ કરે છે.		
	32		બાદબાકીનો વ્યવહારિક કોયડો [ILM6.15]	02	
		ILM6.15	999 સુધીની સંખ્યા માટે બાદબાકી કરવાની પ્રચલિત રીતનું મહત્વ સમજે અને રોજિંદા જીવનની પરિસ્થિતિમાં / સમસ્યા નિવારવા તેનો ઉપયોગ કરે છે.		
	33		સરવાળા- બાદબાકીનો વ્યવહારિક કોયડો [ILM6.16, ILM6.19, ILM6.20]	02	
		ILM 6.16	સરવાળા અને બાદબાકી વચ્ચેના સંબંધની સમજનો ઉપયોગ કરી 3 અંકની સંખ્યાના દાખલા ગણે છે.		
		ILM 6.19	પરિચિત પરિસ્થિતિમાં કે સંદર્ભમાં સમસ્યા ઉકેલવા યોગ્ય પ્રક્રિયા (સરવાળો કે બાદબાકી) નક્કી કરી ઉપયોગ કરે છે.		
	ILM 6.20	જૂથ બનાવીને કે જૂથ વગર નાની રકમના (500 રૂપિયા સુધીના) સરવાળા બાદબાકી કરે છે.			

✚ નિદાન કસોટી બાદની પ્રક્રિયા :

- નિદાન કસોટીમાં પૂછાયેલા પ્રશ્નોના વિદ્યાર્થીઓએ આપેલ પ્રત્યુત્તરના આધારે FLN કૌશલ નોંધના પત્રકમાં, આપ પ્રશ્નવાર ગુણ પણ મૂકી શકો છો અથવા એકસેલ શીટમાં સોફ્ટમાં ગુણ મૂકીને પ્રિન્ટ લઈ શકો છો.
- જે કલમ(LO) માં વિદ્યાર્થીની ક્યાશ જોવા મળી હોય તેની નોંધ FLN ના આપે બનાવેલ રજીસ્ટરમાં, બરાબર આવડે તે કલમ સામે ટીક માર્ક અને ન ફાવે ત્યાં ચોકડી તથા અધકચરું આવડે ત્યાં પ્રશ્નાર્થ ચિહ્ન દર્શાવી શકો છો. જેથી પ્રત્યેક વિદ્યાર્થી મુજબ નિદાન શું થયું અને ઉપચારમાં કઈ બાબતમાં કેટલો મહાવરો કરાવવાનો છે તેનો આપને ખ્યાલ રહે.
- નિશાનીના બદલે ગુણાંકન કરવાથી ટકાવારી પ્રાપ્ત કરી શકાય છે. તેમજ FLN માં તમારા વર્ગના વિદ્યાર્થીઓની સિદ્ધિનું માપ શોધી શકો છો. ટૂંકમાં, વિદ્યાર્થીની પ્રગતિ તથા નિદાન આપ સમજી શકો તે રીતે નોંધ રાખી શકો છો. FLN માં આંકડાકીય માહિતી આવશ્યક છે.
- આ નિદાનાત્મક કસોટીમાં નિપુણ ભારત મિશનના ત્રણ ધ્યેય પૈકી વિકાસાત્મક ઉદ્દેશ : 3 IL – બાળકો જાતે શીખે અને પોતાના નજીકના પર્યાવરણ સાથે જોડાય તેમાં ધોરણ 03 માટે આપેલ કુલ 30 અધ્યયન નિષ્પત્તિ (LO) માંથી 27 LOનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.

5. મૂલ્યાંકન ગુણપત્રકનું અર્થઘટન:

- FLN મૂલ્યાંકનની એકસેલ શીટમાં સોફ્ટમાં પ્રશ્ન/કલમ/LO વાર ગુણના આધારે વિદ્યાર્થીએ પ્રાપ્ત કરેલ સિદ્ધિ તેમજ LO માં વર્ગના તમામ બાળકોએ પ્રાપ્ત કરેલ સિદ્ધિની સરેરાશ આપ જાણી શકો છો.
- વિદ્યાર્થીએ પ્રાપ્ત કરેલ ગુણના આધારે પરિણામનું આ મુજબ અર્થઘટન કરી ઉપચાર યોજના હાથ ધરવી.

ક્રમ	ગુણભાર	પરિણામનું તારણ	ઉપચાર પ્રક્રિયા
1	15 થી નીચે ગુણ પ્રાપ્ત કરનારને	પાયાની સમજ નથી. સમજ વિકસાવવા માટે વ્યક્તિગત રીતે ખૂબ જ મહેનતની જરૂર છે. દરેક મુદ્દાઓમાં ઉપચારાત્મક કાર્યની ખૂબ આવશ્યકતા	શિક્ષક સહાયિત અધ્યયન કાર્ય કરાવવું. પુન: અધ્યાપન કાર્ય કરાવવું
2	16 થી 30 ગુણ પ્રાપ્ત કરનાર	સમજ અધકચરી છે. વધુ મહાવરાની જરૂર છે.	શિક્ષકના માર્ગદર્શન હેઠળ સહપાઠી શિક્ષણ કાર્ય કરાવવું
3	31 થી 45 ગુણ પ્રાપ્ત કરનાર	સમજ છે. કૌશલ્ય છે પરંતુ નિપુણતા નથી.	સહપાઠીના જૂથમાં સ્વ-અધ્યયન સ્વરૂપના મહાવરાઓ વારંવાર કરાવવા.
4	46 થી 53 ગુણ પ્રાપ્ત કરનાર	સમજણ અને કૌશલ્ય વિકાસ થયેલ છે. નિપુણતા માટે	સ્વ-અધ્યયન સ્વરૂપના મહાવરાઓ કરાવવા.
5	54 અને તેથી વધુ ગુણ	કૌશલ્યમાં નિપુણતા ધરાવે છે.	31-45 ગુણ જૂથમાં અધ્યાપન કરાવવા મદદમાં લેવા વિવિધ પ્રકારની ગણન, સંખ્યાજ્ઞાન, વ્યાવહારિક કોયડાઓની સામગ્રીઓ પૂરી પાડી વધુ મહાવરા તરફ પ્રેરવા.

- LO વાર અર્થઘટન – જે LO માં વર્ગના 65-75% વિદ્યાર્થીઓ ઉત્તર આપી શક્યા ન હોય તેવી LO પર પુન: અધ્યાપન કાર્ય આવશ્યક છે. બાકીની LO માટે જરૂરીયાત મુજબ ઉપચારાત્મક કાર્ય કરાવવું.
- જે વિદ્યાર્થીઓ જે LO સિદ્ધ ન કરી શક્યા હોય તે વિદ્યાર્થીઓને તે LO લઇને ઉપચાર કાર્ય કરતા રહેવું. તેમજ ઉપચાર બાદ તે LO ને લઇને આપ આપની રીતે નિદાનાત્મક કાર્ય કરીને વિદ્યાર્થીઓને પાયાની સંખ્યાજ્ઞાન સાક્ષરતામાં નિપુણતા તરફ લઇ જઇ શકો છો. બધાને બધું ફરી કરાવવાના બદલે જે તે LO મુજબ ઉપચાર અને પુન:કસોટી લઇને સિદ્ધિ તરફ લઇ જવા.
- આપ, ઉપચાર કાર્યમાં મહાવરાઓ (આ માર્ગદર્શિકાના પાના નં 1&2) કૌશલ્યો અને તેમાં સમાવિષ્ટ ઘટકોને ધ્યાને લઇને તૈયાર કરીને આપવાથી સંખ્યાજ્ઞાનની સાક્ષરતામાં નિપુણતા લાવી શકાય છે.
- ગાણિતિક સમજ, તાર્કિક વિચાર તથા ગાણિતિક પ્રત્યાયન અને કોયડા ઉકેલ કરતા થાય તેનું વર્ગખંડ અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં વિશેષ ધ્યાન રાખવું.
- રોજીંદા વર્ગ વ્યવહારમાં ‘આજનો ગાણિતિક કોયડો’ ‘આજની સંખ્યાઓ’ ‘આજના દાખલાઓ’ ‘આજનું માપન’ જેવી નવતર રીતો/પ્રયુક્તિઓ/પ્રવૃત્તિઓ પ્રયોજવી.

આશા છે આ કસોટી આપને નિદાન કાર્ય માટે ઉપયોગી બનશે. આભાર.... સહ શુભેચ્છાઓ.

જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, રાજકોટ

ધોરણ -03 FLN – નિદાન કસોટી (પાયાની સંખ્યાજ્ઞાન સાક્ષરતા) – IL

ધોરણ – 3 ગણિત

કુલ ગુણ : 60

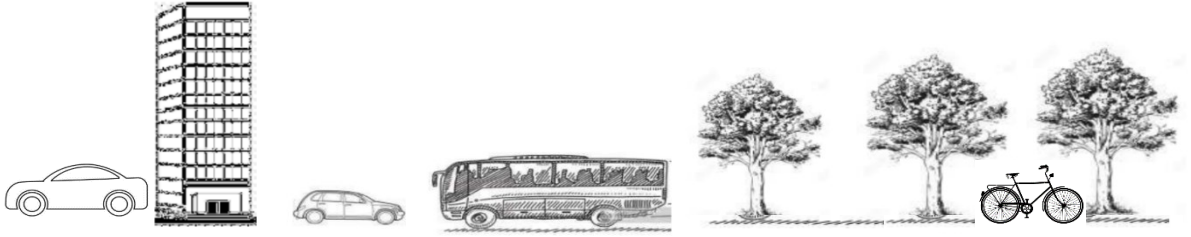
સમય : 2.30 કલાક

વિદ્યાર્થીનું પૂરું નામ : ..... રોલ નં. ....

શાળાનું નામ : ..... તારીખ : .....

પ્રશ્ન ૧ આપેલ ચિત્ર જોઈને સવાલના જવાબ લખો. [IL6.3b]

[૦૨ ગુણ]

(૧) સૌથી ઊંચું શું છે ? .....

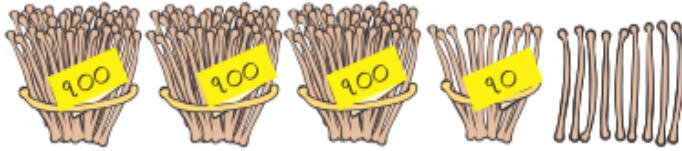
(૨) વાહનો વધારે છે કે ઝાડ ? .....

પ્રશ્ન ૨ સૂચના મુજબ કરો [ILM6.9, ILM6.10, ILM6.11, ILM6.13] -----

{કુલ ૦૮ ગુણ}

(૨) સળીઓ કેટલી છે તે લખો. [ILM6.9]

[૦૧ ગુણ]

સળીઓ

(૩) આગળ અને પાછળનો અંક લખો [ILM6.10]

[૦૨ ગુણ]

૧) ..... ૮૦ .....

૨) ..... ૪૦૦ .....

(૪) સ્થાનકિંમતના આધારે જવાબ લખો. [ILM6.11]

[કુલ ૦૩ ગુણ]

(૧) ૬૦૦૦ + ૫૦ + ૪ માટે કયો વિકલ્પ સાચો છે ? જવાબ .....

(અ) ૬૦૦૫૦૪

(બ) ૬૦૫૪

(ક) ૬૦૫૦૪

(ડ) ૬૫૦૪

(૨) ૯૯૯૯ ને શબ્દોમાં _____ લખાય.

(૩) ૪૬૧ માં ૬ ની કિંમત _____ છે. (૬, ૬૦ કે ૬૦૦)

(૫) સૌથી મોટી અને સૌથી નાની સંખ્યા અલગ તારવો. [ILM6.13] [કુલ ૦૨ ગુણ]

	આપેલ સંખ્યાઓમાંથી શોધો અને	સૌથી મોટી સંખ્યા લખો	સૌથી નાની સંખ્યા લખો.
૧	૫૭, ૭૫, ૮૪, ૪૮		
૨	૯૬૦, ૮૦૬, ૫૬૦, ૭૦૬		

પ્રશ્ન ૩ સરવાળા કરો [ILM6.12, ILM6.14] {કુલ ૧૦ ગુણ}

(અ) સરવાળા કરો. [ILM6.12] (દરેકનો એક ગુણ) [૦૨ ગુણ]

$$\begin{array}{r} (૬) \quad 32 \\ + 20 \\ \hline \end{array} \qquad \begin{array}{r} (૭) \quad 310 \\ + 90 \\ \hline \end{array}$$

(બ) સરવાળા કરો. [ILM6.14] (દરેકના બે ગુણ) [૦૬ ગુણ]

$$\begin{array}{r} (૮) \quad 494 \\ + 328 \\ \hline \end{array} \qquad \begin{array}{r} (૯) \quad 635 \\ + 966 \\ \hline \end{array} \qquad (૧૦) \quad 899+636+94$$

પ્રશ્ન ૪ બાદબાકી કરો [ILM6.12, ILM6.15] દરેકનો ૦૨ - ૦૨ ગુણ {કુલ ૦૮ ગુણ}

પ્ર.૪-અ - બાદબાકી કરો. [૦૪ ગુણ]		પ્ર.૪-બ- બાદબાકી કરો. [૦૪ ગુણ]	
૧૧)	૧૨)	૧૩)	૧૪) ૯૫૦ - ૬૮
$\begin{array}{r} 65 \\ - 20 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 508 \\ - 302 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 646 \\ - 38 \\ \hline \end{array}$	

(૧૯) ભાગાકાર કરો. [ILM6.18] (એક દાખલાનો ૦૨ ગુણ)

[૦૪ ગુણ]

૧) $84 \div 6$	૨) $50 \div 3$
----------------	----------------

(૨૦) આકૃતિને આધારે પ્રશ્નનો જવાબ આપો. [ILM6.26]

[૦૧ ગુણ]

A	B
C	D

આપેલી આકૃતિમાં ઘાટો કરેલો ભાગ D એ આકૃતિનો કેટલામો

ભાગ છે? જવાબ - .....

૧) અડધો ભાગ   ૨) ચોથો ભાગ

પ્રશ્ન ૭ આકારોના આધારે વર્ગીકરણ કરો. [ILM6.25]

[૦૨ ગુણ]

(૨૧) વસ્તુઓની સપાટીના આકારોના આધારે વર્ગીકરણ કરો. [ILM6.25]

વસ્તુઓ - રોટલી, ધજા, પાટી, લાદી

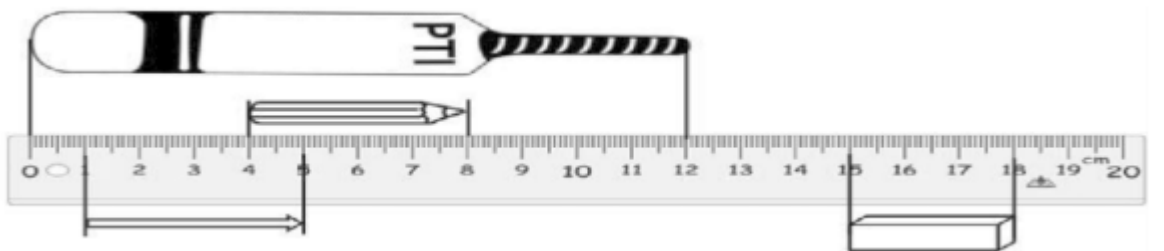
ચોરસ	લંબચોરસ	વર્તુળ	ત્રિકોણ

પ્રશ્ન ૮ સૂચના મુજબ કરો [ILM6.21, ILM6.22, ILM6.23, ILM6.24] ----- { ૦૬ ગુણ }

(અ) લંબાઈના આધારે જવાબ આપો. [ILM6.21]

[૦૩ ગુણ]

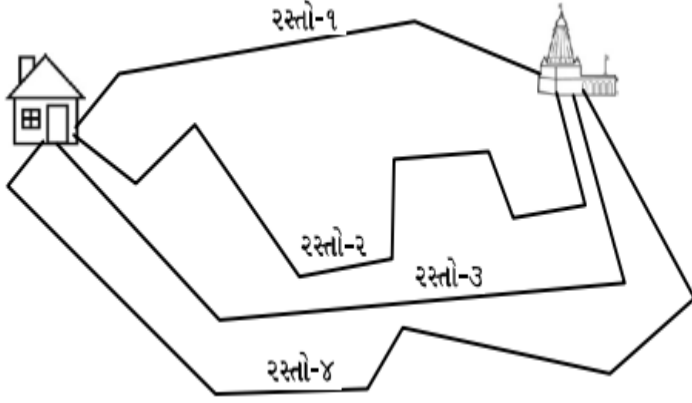
(૨૨) સેન્ટિમીટરમાં લંબાઈ માપો. (૦૨ ગુણ)

૧) બેટની લંબાઈ _____ સે.મી. છે.

૨) પેન્સિલની લંબાઈ _____ સે.મી. છે.

(૨૩) તમારા ઘરથી મંદિર સુધી પહોંચવાના ચાર અલગ-અલગ રસ્તા આપેલ છે. તમે કહી શકશો કે સૌથી ટૂંકો રસ્તો અને સૌથી લાંબો રસ્તો કયો છે? (૦૧ ગુણ)

૧. સૌથી ટૂંકો રસ્તો _____
૨. સૌથી લાંબો રસ્તો _____

(બ) વજનના આધારે જવાબ આપો. [ILM6.22]

[૦૧ ગુણ]

(૨૪) એક કિલોના ત્રણ વજનિયાથી _____ કિલો ઘઉં મળે.

(A) ૨

(B) ૫

(C) ૩

(ક) ગુંજાશના આધારે જવાબ આપો. [ILM6.23]

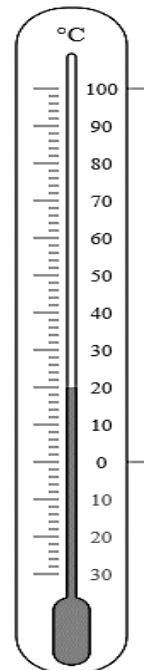
[૦૧ ગુણ]

(૨૫) એક ડોલમાં ૧ લિટરની ૧૦ બોટલ સમાય છે. તો આવી ૩ ડોલમાં કેટલી બોટલ સમાશે? જવાબ - _____

(ડ) તાપમાનના આધારે જવાબ આપો. [ILM6.24]

[૦૧ ગુણ]

(૨૬) આપેલ થર્મોમીટરમાં _____ °C તાપમાન દર્શાવે છે.

પ્રશ્ન ૯ સૂચના મુજબ કરો [ILM6.6, ILM6.27] ----- { કુલ ૦૩ ગુણ }

(૨૭) સંખ્યાની પેટર્નના આધારે જવાબ આપો. [ILM6.6] [૦૨ ગુણ]

(૦૧) નીચે આપેલી કઇ પેટર્ન (ભાત)માં તમને ૧૦-૧૦ નો વધારો જોવા મળે છે ?

(અ) ૨૫, ૩૦, ૩૫, ૪૦

(બ) ૫૪, ૬૪, ૭૪, ૮૪

(ક) ૪૦, ૩૦, ૨૦, ૧૦

(ડ) ૯૯, ૮૯, ૭૯, ૬૯

જવાબ - _____

(૨) નીચે આપેલી કઇ પેટર્ન (ભાત)માં તમને ૧૦-૧૦ નો ઘટાડો જોવા મળે છે ?

(અ) ૨૫, ૩૦, ૩૫, ૪૦

(બ) ૪૫, ૫૦, ૫૫, ૬૦

(ક) ૫૧, ૪૧, ૩૧, ૨૧

(ડ) ૧૫, ૨૫, ૩૫, ૪૫

જવાબ - _____

(૨૮) આકારોની પેટર્નના આધારે જવાબ આપો. [ILM6.27]

[૦૧ ગુણ]

યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

૧. ○, △, □, ○, _____, □

જવાબ - _____

(A) ○

(B) △

(C) □

પ્રશ્ન ૧૦ સૂચના મુજબ કરો [ILM6.28, ILM6.29]----- {કુલ ૦૪ ગુણ}

(૨૯) આપેલ માહિતીના આધારે માં ✓ નિશાની કરો. [ILM6.28] [૦૨ ગુણ]

૧. બાળકોને ક્યું ફળ સૌથી વધું ભાવે છે?

સફરજન જામફળ કેરી

૨. કેટલાં બાળકોને સફરજન કરતાં જામફળ વધું ભાવે છે?

૩૯ ૨૯ ૨૮

ગમતું ફળ	બાળકોની સંખ્યા
કેરી	૨૮
ચીકું	૨૫
જામફળ	૩૯
સફરજન	૨૯
અનાનસ	૨૪

(૩૦) કેલેન્ડર પરથી પ્રશ્નોના જવાબ આપો. [ILM6.29]

[૦૨ ગુણ]

જાન્યુઆરી - ૨૦૨૩

રવિવાર	સોમવાર	મંગળવાર	બુધવાર	ગુરુવાર	શુક્રવાર	શનિવાર
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪
૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧
૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮
૨૯	૩૦	૩૧				

(૧) આ કેલેન્ડરમાં રવિવાર કેટલી વાર આવે છે? _____

(૨) ૧૪ તારીખે કયો વાર છે? _____

પ્રશ્ન ૧૧ નીચે આપેલ કોયડા ઉકેલો. [ILM6.14, ILM6.15, ILM6.16, ILM6.19, ILM6.20]

(દરેકના બે - બે ગુણ)

[૦૬ ગુણ]

<p>(૩૧) [ILM6.14]----- [૦૨ ગુણ]</p> <p>વેદાંતરાજે ૪૬૦ રૂપિયાનું એક પુસ્તક ખરીદ્યું અને ૪૮ રૂપિયાનો એક કંપાસ ખરીદ્યો તો તે દુકાનદારને કુલ કેટલા રૂપિયા ચૂકવશે?</p>	<p>જવાબ : -</p>
<p>(૩૨) [ILM6.15] [૦૨ ગુણ]</p> <p>વીર પાસે ૩૨૦ લખોટી હતી તેમાંથી તેણે ૨૦૦ લખોટી શૌર્યને આપી દીધી તો હવે વીર પાસે કુલ કેટલી લખોટી બાકી રહી?</p>	<p>જવાબ : -</p>

<p>(૩૩) [ILM6.16, ILM6.19, ILM6.20] [૦૨ ગુણ]</p> <p>યુવિકા પાસે પોતાના પર્સમાં ૩૦ રૂપિયા હતા તેના પિતાજીએ તેને બીજા ૪૦ રૂપિયા આપ્યા પોતાની પાસે ભેગી થયેલી કુલ રકમમાંથી તેણે ૫૦ રૂપિયાનો ચોપડો ખરીદ્યો હવે તેની પાસે કુલ કેટલી રકમ બાકી રહેશે ?</p>	<p>જવાબ : -</p>
---	-----------------

નિરીક્ષકની સહી :

ટીપ્પણી / નોંધ

ધોરણ – 4-5

FLN

ગણિત – નિદાન

કસોટી

જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, રાજકોટ
FLN – નિદાન કસોટી (પાયાની અંકજ્ઞાન સાક્ષરતા)

ધોરણ – 4 થી 5

કુલગુણ – (80)

આ નિદાન કસોટી અન્વયે શિક્ષક માટે..... માર્ગદર્શન

7. આ નિદાન કસોટીમાં NIPUN BHARAT ગાઇડલાઇનમાં જણાવવામાં આવેલ પાયાની સાક્ષરતા અને સંખ્યાજ્ઞાનના કૌશલ પૈકી ગણન અંતર્ગતના 11 કૌશલોને આવરી લેવામાં આવેલ છે. આ ગાઇડલાઇનમાં દર્શાવ્યા અનુસાર પાયાનું સંખ્યાજ્ઞાન એટલે રોજિંદા જીવનમાં સમસ્યા ઉકેલ માટે તર્ક કરવો અને સાદી ગાણિતિક સંકલ્પનાઓનો ઉપયોગ કરવો. ગણિત માટે પાયાના આ ૧૧ મુખ્ય પાસાં/ઘટકોનું નિદાન કરવા કસોટીમાં આ પ્રમાણે સામેલ કરેલ છે.

પ્રશ્નક્રમ	નિદાન કસોટી કલમ	ગુણ	પાયાનું સંખ્યાજ્ઞાનનું કૌશલ
પ્રશ્ન 1	1 થી 4	04	1. સરખામણી અને સંખ્યાજ્ઞાન પૂર્વની સમજનું કૌશલ
પ્રશ્ન 2	5 થી 10	06	2. સંખ્યાજ્ઞાન અને સંખ્યા સાથેની પ્રક્રિયાઓ (9999 સુધી) કરવાનું કૌશલ (સંખ્યા દર્શાવવા માટે દશક પદ્ધતિ જેવી ગાણિતિક તકનિકો પર પ્રભુત્વ કેળવાય તે માટેની પ્રણાલીઓ શીખે.)
પ્રશ્ન 3	11 થી 13	06	
પ્રશ્ન 4	14 થી 19	12	3. પાયાની ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ : સરવાળા કરવાનું કૌશલ (ચાર અંકી સંખ્યા સુધી)
પ્રશ્ન 5	20 થી 24	10	4. ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ : બાદબાકી કરવાનું કૌશલ (ત્રણ - ચાર અંકી સંખ્યા સુધી)
પ્રશ્ન 6	25 થી 29	08	5. ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ : ગુણાકાર કરવાનું કૌશલ (ત્રણ - ચાર અંકી સંખ્યા સુધી)
પ્રશ્ન 7	30 થી 32	06	6. ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ : ભાગાકાર કરવાનું કૌશલ (ત્રણ - ચાર અંકી સંખ્યા સુધી)
પ્રશ્ન 8	33 થી 36	04	7. આકારો અને અવકાશને લગતી સમજનું કૌશલ
પ્રશ્ન 9	37 થી 39	06	8. માપનની સમજ અને માપન કૌશલ (ત્રણ અંકી સંખ્યા સુધીની સંખ્યા માટે સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકાર કરવા માટેનું સ્વીકૃત ગાણિત સમજ અને તેનો ઉપયોગ કરે)
પ્રશ્ન 10	40 થી 43	04	9. પેટર્નની સમજ અને કૌશલ
પ્રશ્ન 11	44 થી 47	04	10. માહિતી ઓળખ, વિશ્લેષણ, અર્થઘટન અને ઉપયોજન કરવાનું કૌશલ (પુનરાવર્તિત થતા અંક અને આકારોમાં ભાત પરખે અને તેને આગળ વધારે. પોતાના રોજિંદા જીવનની પ્રવૃત્તિઓની ડેટા/માહિતીનું અર્થઘટન કરે)
પ્રશ્ન 12	48 થી 52	10	11. ગાણિતિક કોયડા ઉકેલનું કૌશલ / સમસ્યા ઉકેલ

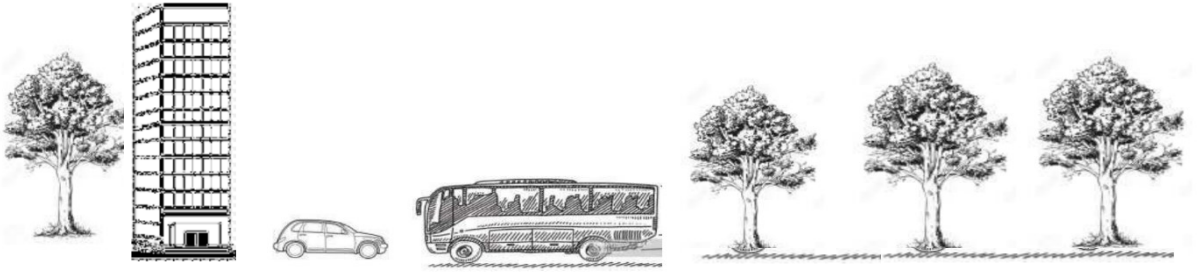
8. આ ૮૦ ગુણની નિદાન કસોટી થકી તમે કયો વિદ્યાર્થી કયા કૌશલમાં સમસ્યા અનુભવે છે, કૌશલ અંતર્ગત ગાણિતિક પ્રક્રિયામાં કયા અટકે છે તેનું નિદાન કરી શકશો. કસોટી બાદ નિદાન પત્રકમાં આપ પ્રશ્નવાર ગુણ પણ મૂકી શકો છો અથવા બરાબર આવડે તે કલમ સામે ટીક માર્ક અને ન ફાવે ત્યાં ચોકડી તથા અધકચરું આવડે ત્યાં પ્રશ્નાર્થ ચિહ્ન પણ દર્શાવી શકો છો. જેથી પ્રત્યેક વિદ્યાર્થી મુજબ નિદાન શું થયું અને ઉપચારમાં કઈ બાબતમાં કેટલો મહાવરો કરાવવાનો છે તે નોંધ રહે. તેમજ વિદ્યાર્થીઓની કયાશ દૂર કરવા તેઓને મહાવરા પૂરા પાડવા માટે આ સાથે આપેલ વિદ્યાર્થી-સ્વઅધ્યયન પોથી આપને મદદરૂપ બનશે.
9. આ કસોટીના પ્રશ્નો વિદ્યાર્થી જાતે વાંચશે અને લખશે. આથી કસોટીની ઝેરોક્ષ કરી પરીક્ષાની જેમ વિદ્યાર્થીઓને લખવા આપવી. કસોટી ભરવાનો સમયગાળો મહત્તમ ૨.૩૦ કલાકનો આપવો. એક એક કસોટી ચેક કરવી અને તેના પરિણામની નોંધ FLN પત્રકમાં કરવી. તેમજ વિદ્યાર્થી માટે જરૂરી ઉપચારાત્મક કાર્ય કરવું.

જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, રાજકોટ
FLN - નિદાન કસોટી (પાયાની ગણન સાક્ષરતા)
ઘોરણ - 4 થી 5 ગણિત

વિદ્યાર્થીનું પૂરું નામ : ..... ઘોરણ : ..... રોલ નં. ....
શાળાનું નામ : ..... તારીખ : .....

(પ્ર.-૧) નીચે આપેલ ચિત્ર જોઈને સવાલના જવાબ લખો.

[04]

- (૧) સૌથી ઊંચું શું છે ? .....
- (૨) સૌથી ઓછી ઊંચાઈ શેની છે ? .....
- (૩) સૌથી લાંબુ વાહન કયું છે ? .....
- (૪) વાહનો વધારે છે કે ઝાડ ? .....

(પ્ર.-૨) માગ્યા મુજબ જવાબ લખો.

[06]

- (૫) સૌથી નાની સંખ્યા ફરતે કરો. -
- (૬) એકસો પચાસ એટલે ૧૦ - ૧૦ ના ..... જૂથ.
- (૭) છસો ચોર્યાસીને અંકોમાં ..... લખાય.
- (૮) ત્રણ હજાર નવસો નેવ્યાસીને અંકોમાં ..... લખાય.
- (૯) સંખ્યાઓમાં વચ્ચે આવતી સંખ્યા લખો.
- (૧૦) સંખ્યાઓમાં વચ્ચે આવતી સંખ્યા લખો.

(પ્ર.-૩) માગ્યા મુજબ જવાબ લખો.

[06]

(૧૧) જેમાં દશકનો અંક ૫ હોય તેવી સંખ્યાઓની નીચે લીટી કરો.

૫૯, ૩૨૫૧, ૩૫૪૦, ૧૨૫, ૩૫૮, ૮૫૦૪, ૮૫

(૧૨) સંખ્યાઓને ચડતા ક્રમમાં ગોઠવો.

૫૨૫, ૧૦૫, ૧૫૦, ૨૫૫, ૩૩૦, ૪૩૦

જવાબ .....

(૧૩) ૬૦૦૦ + ૫૦ + ૪ માટે કયો વિકલ્પ સાચો છે ? જવાબ .....

(અ) ૬૦૦૫૦૪

(બ) ૬૦૫૪

(ક) ૬૦૫૦૪

(ડ) ૬૫૦૪

(પ્ર.-૪) સરવાળા કરો.

[12]

$$\begin{array}{r} (૧૪) \quad ૩ ૨ \\ + ૫ ૩ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૧૫) \quad ૯ ૬ \\ + ૧ ૧ ૮ \\ \hline \end{array}$$

$$(૧૬) ૭૦ + ૪૦ + ૫૦ = \dots\dots\dots$$

$$\begin{array}{r} (૧૭) \quad ૩ ૨ ૪ \\ + ૪ ૬ ૩ \\ + ૧ ૧ ૧ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૧૮) \quad ૯ ૪ ૫ ૬ \\ + ૫ ૨ ૦ ૬ \\ + ૩ ૬ ૭ ૮ \\ \hline \end{array}$$

$$(૧૯) ૩૮ + ૯૬૦૮ + ૫૮૨ = \dots\dots\dots$$

(પ્ર.-૫) બાદબાકી કરો.

[10]

$$\begin{array}{r} (૨૦) \quad ૯ ૯ \\ - ૮ ૧ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૨૧) \quad ૬ ૯ ૭ \\ - ૯ ૬ \\ \hline \end{array}$$

$$(૨૨) ૪૨૧ - ૨૧૦ = \dots\dots\dots$$

$$\begin{array}{r} (૨૩) \quad ૫ ૩ ૩ \\ - ૪ ૬ ૭ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૨૪) \quad ૯ ૪ ૦ ૬ \\ - ૭ ૪ ૨ ૮ \\ \hline \end{array}$$

(પ્ર.-૬) ગુણાકાર કરો. (29 થી 31 ના 02-02 ગુણ ગણવા)

[08]

(૨૫) ૮ × ૯ એટલે ૮ વખત .....

(1 ગુણ)

(૨૬) સાચો ગુણાકાર કયો છે? જવાબ : .....

(1 ગુણ)

(અ) ૧૨ × ૬ = ૨૭

(બ) ૧૨ × ૬ = ૧૮

(ક) ૧૨ × ૬ = ૭૨

(૨૭) ૯ ૪
x ૨

(૨૮) ૬ ૮ ૫
x ૭

(૨૯) ૫૯૭ x ૩૫ = ...

(પ્ર.-૭) ભાગાકાર કરો.

[06]

(૩૦)

૪ | ૮૮

(૩૧)

૯ | ૯૫૪

(૩૨)

૧૦ | ૫૦૨૦

(પ્ર.-૮) ચિત્રમાં ત્રિકોણ, ચોરસ, લંબચોરસ અને વર્તુળની સંખ્યા ગણો અને લખો.

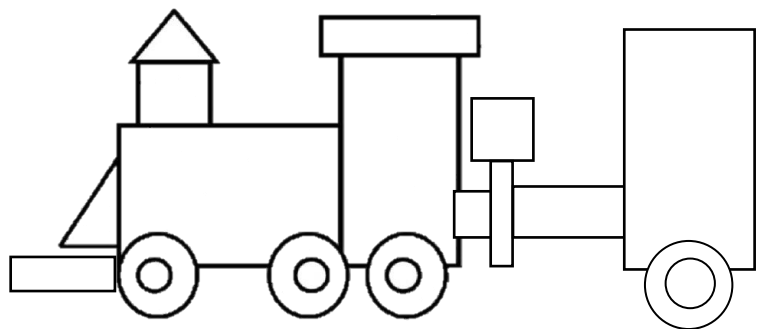
[04]

(૩૩) = ...

(૩૪) = ...

(૩૫) = ...

(૩૬) = ...

(પ્ર.-૯) દાખલા ગણો.

[06]

(૩૭) ૬ લિટર ૨૫ મિલિ + ૪ લિટર ૭૫ મિલિ

(૩૮) ૮ રૂપિયા ૨૫ પૈસા + ૧૩ રૂપિયા ૭૫ પૈસા

(૩૯) ૧૨ મીટર ૨૫ સેમી + ૬ મીટર ૧૦ સેમી + ૫૦ સેમી

(પ્ર.-૧૦) નીચે આપેલ પેટર્ન પૂર્ણ કરો.

[04]

(૪૦) ....., ..., ...

(૪૧) ૧૦, ૨૦, ૩૦, ..., ..., ...

(૪૨) ૯૦૦, ૮૦૦, ૭૦૦, ..., ..., ...

(૪૩) ૭૬, ૧૪૫, ૨૧૪, ..., ..., ...

(પ્ર.-૧૧) કેલેન્ડર પરથી પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

[04]

ઓક્ટોબર - ૨૦૨૧						
રવિ	સોમ	મંગળ	બુધ	ગુરુ	શુક્ર	શનિ
					૧	૨
૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯
૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬
૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩
૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦
૩૧						

- (૪૪) કેલેન્ડર કઈ સાલ દર્શાવે છે? .....
- (૪૫) કયા મહિનાનું કેલેન્ડર છે ? .....
- (૪૬) આપેલ મહિનો કેટલા દિવસનો છે ? .....
- (૪૭) કેલેન્ડરમાં કેટલા બુધવાર આવે છે? .....

(પ્ર.-૧૨) નીચે આપેલ કોયડા વાંચો અને દાખલા ગણો. (વ્યવહારુ કોયડા ઉકેલો)

[10]

(૪૮) નવીનભાઈ ૨૫૫ રૂપિયાના સફરજન, ૧૮૦ રૂપિયાના અનાનસ અને ૭૫ રૂપિયાના કેળાં ખરીદે છે. તો તે દુકાનદારને કુલ કેટલાં રૂપિયા ચૂકવશે?	જવાબ :
(૪૯) કુસુમ ૨ કિગ્રા ૫૦૦ ગ્રામ બટાટા અને ૨૫૦ ગ્રામ ગાજર ખરીદે છે. તો તેણે ખરીદેલાં શાકભાજીનું કુલ કેટલું વજન થશે?	જવાબ :

<p>(૫૦) વર્ગના એક વિદ્યાર્થીને ૨૦૦ મિલીલિટર દૂધ મળે છે તો આવા ૧૦ વિદ્યાર્થીઓને ૨૦૦ મિલીલિટર દૂધ આપવા કેટલાં લિટર દૂધની જરૂર પડે ?</p>	<p>જવાબ :</p>
<p>(૫૧) વિરાટે ૧૦૦ રન કર્યા છે. તેમાં તેણે ૧૫ ચોગ્ગા અને ૩ છગ્ગા ફટકાર્યા છે તો તેણે દોડીને કેટલા રન લીધા હશે ?</p>	<p>જવાબ :</p>
<p>(૫૨) કરણ ૩૭૫ રૂપિયાનું પેન્ટ ખરીદે છે. તે દુકાનદારને ૫૦૦ રૂપિયાની નોટ આપે છે. તો દુકાનદાર કરણને કેટલા રૂપિયા પાછા આપશે?</p>	<p>જવાબ :</p>

ટીપ્પણી/ નોંધ :

નિરીક્ષકની સહી :

ધોરણ – 6 to 8

FLN

ગણિત – નિદાન

કસોટી

જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, રાજકોટ
FLN – નિદાન કસોટી (પાયાની અંકજ્ઞાન સાક્ષરતા)

ધોરણ – 6 થી 8

કુલગુણ – (80)

આ નિદાન કસોટી અન્વયે શિક્ષક માટે..... માર્ગદર્શન

10. આ નિદાન કસોટીમાં NIPUN BHARAT ગાઇડલાઇનમાં જણાવવામાં આવેલ પાયાની સાક્ષરતા અને સંખ્યાજ્ઞાનના કૌશલ પૈકી ગણન અંતર્ગતના 11 કૌશલોને આવરી લેવામાં આવેલ છે. આ ગાઇડલાઇનમાં દર્શાવ્યા અનુસાર પાયાનું સંખ્યાજ્ઞાન એટલે રોજિંદા જીવનમાં સમસ્યા ઉકેલ માટે તર્ક કરવો અને સાદી ગાણિતિક સંકલ્પનાઓનો ઉપયોગ કરવો. ગણિત માટે પાયાના આ ૧૧ મુખ્ય પાસાં/ઘટકોનું નિદાન કરવા કસોટીમાં આ પ્રમાણે સામેલ કરેલ છે.

પ્રશ્નક્રમ	નિદાન કસોટી કલમ	ગુણ	પાયાનું સંખ્યાજ્ઞાનનું કૌશલ
પ્રશ્ન 1	1 થી 4	04	12. સરખામણી અને સંખ્યાજ્ઞાન પૂર્વની સમજનું કૌશલ
પ્રશ્ન 2	5 થી 10	06	13. સંખ્યાજ્ઞાન અને સંખ્યા સાથેની પ્રક્રિયાઓ (9999 સુધી) કરવાનું કૌશલ (સંખ્યા દર્શાવવા માટે દશક પદ્ધતિ જેવી ગાણિતિક તકનિકો પર પ્રભુત્વ કેળવાય તે માટેની પ્રણાલીઓ શીખે.)
પ્રશ્ન 3	11 થી 16	06	
પ્રશ્ન 4	17 થી 21	10	14. પાયાની ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ : સરવાળા કરવાનું કૌશલ (ચાર અંકી સંખ્યા સુધી)
પ્રશ્ન 5	22 થી 26	10	15. ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ : બાદબાકી કરવાનું કૌશલ (ત્રણ - ચાર અંકી સંખ્યા સુધી)
પ્રશ્ન 6	27 થી 31	08	16. ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ : ગુણાકાર કરવાનું કૌશલ (ત્રણ - ચાર અંકી સંખ્યા સુધી)
પ્રશ્ન 7	32 થી 35	08	17. ગાણિતિક પ્રક્રિયાઓ : ભાગાકાર કરવાનું કૌશલ (ત્રણ - ચાર અંકી સંખ્યા સુધી)
પ્રશ્ન 8	36 થી 39	04	18. આકારો અને અવકાશને લગતી સમજનું કૌશલ
પ્રશ્ન 9	40 થી 45	06	19. માપનની સમજ અને માપન કૌશલ (ત્રણ અંકી સંખ્યા સુધીની સંખ્યા માટે સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકાર કરવા માટેનું સ્વીકૃત ગાણિત સમજ અને તેનો ઉપયોગ કરે)
પ્રશ્ન 10	46 થી 49	04	20. પેટર્નની સમજ અને કૌશલ
પ્રશ્ન 11	50 થી 53	04	21. માહિતી ઓળખ, વિશ્લેષણ, અર્થઘટન અને ઉપયોજન કરવાનું કૌશલ (પુનરાવર્તિત થતા અંક અને આકારોમાં ભાત પરખે અને તેને આગળ વધારે. પોતાના રોજિંદા જીવનની પ્રવૃત્તિઓની ડેટા/માહિતીનું અર્થઘટન કરે)
પ્રશ્ન 11	54 થી 58	10	22. ગાણિતિક કોયડા ઉકેલનું કૌશલ / સમસ્યા ઉકેલ

11. આ 80 ગુણની નિદાન કસોટી થકી તમે કયો વિદ્યાર્થી કયા કૌશલમાં સમસ્યા અનુભવે છે, કૌશલ અંતર્ગત ગાણિતિક પ્રક્રિયામાં કયા અટકે છે તેનું નિદાન કરી શકશો. કસોટી બાદ નિદાન પત્રકમાં આપ પ્રશ્નવાર ગુણ પણ મૂકી શકો છો અથવા બરાબર આવડે તે કલમ સામે ટીક માર્ક અને ન ફાવે ત્યાં ચોકડી તથા અધકચરું આવડે ત્યાં પ્રશ્નાર્થ ચિહ્ન પણ દર્શાવી શકો છો. જેથી પ્રત્યેક વિદ્યાર્થી મુજબ નિદાન શું થયું અને ઉપચારમાં કઈ બાબતમાં કેટલો મહાવરો કરાવવાનો છે તે નોંધ રહે. તેમજ વિદ્યાર્થીઓની કયાશ દૂર કરવા તેઓને મહાવરા પૂરા પાડવા માટે આ સાથે આપેલ વિદ્યાર્થી-સ્વઅધ્યયન પોથી આપને મદદરૂપ બનશે.

12. આ કસોટીના પ્રશ્નો વિદ્યાર્થી જાતે વાંચશે અને લખશે. આથી કસોટીની ઝેરોક્ષ કરી પરીક્ષાની જેમ વિદ્યાર્થીઓને લખવા આપવી. કસોટી ભરવાનો સમયગાળો મહત્તમ 2.30 કલાકનો આપવો. એક એક કસોટી ચેક કરવી અને તેના પરિણામની નોંધ FLN પત્રકમાં કરવી. તેમજ વિદ્યાર્થી માટે જરૂરી ઉપચારાત્મક કાર્ય કરવું.

જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, રાજકોટ
FLN - નિદાન કસોટી (પાયાની ગણન સાક્ષરતા)
ઘોરણ - 6 થી 8 ગણિત

વિદ્યાર્થીનું પૂરું નામ : ..... ઘોરણ : ..... રોલ નં. ....
શાળાનું નામ : ..... તારીખ : .....

(પ્રશ્ન-1) < , > , = માંથી યોગ્ય સંકેત મૂકો.

[04]

- (1) 58 85
(2) 701 107
(3) 9453 9543
(4) 15 દશક ..... એકસો પચાસ

(પ્રશ્ન-2) માગ્યા મુજબ જવાબ લખો.

[06]

- (5) સૌથી નાની સંખ્યા ફરતે કરો.- 36, 40, 29, 60, 09, 90, 63
(6) બેકી સંખ્યા ફરતે કરો.- 32 , 23 , 6 , 567 , 657 , 230 , 203
(7) 4 એકમ + 2 સો + 3 દશક = ...
(8) ત્રણ હજાર નવસો નેવ્યાસીને અંકોમાં ..... લખાય.
(9) સંખ્યાઓમાં વચ્ચે આવતી સંખ્યા લખો. 299, ... 301
(10) સંખ્યાઓમાં વચ્ચે આવતી સંખ્યા લખો. 6256, ... , 6258

(પ્રશ્ન-3) માગ્યા મુજબ જવાબ લખો.

[06]

- (11) જેમાં દશકનો અંક 5 હોય તેવી સંખ્યાઓની નીચે લીટી કરો.
59, 3251, 3540, 125, 358, 8505, 85
(12) 6000 + 50 + 4 માટે ક્યો વિકલ્પ સાચો છે ? સાચા વિકલ્પ નીચે લીટી કરો.
(અ) 600504   (બ) 6054   (ક) 60504   (ડ) 6504

(13) સંખ્યાઓને ચડતા ક્રમમાં ગોઠવો.

248, 482, 284, 824, 428, 842

જવાબ .....

(14) 140 થી 160 વચ્ચે આવતી એકી સંખ્યા લખો.

જવાબ .....

(15) 3, 4, 8, 9 થી બનતી નાનામાં નાની અને મોટામાં મોટી સંખ્યા વચ્ચેનો તફાવત લખો.

જવાબ .....

(16) ક્યો વિકલ્પ ઉતરતો ક્રમ દર્શાવે છે ? ટીકમાર્ક કરો.

(૧) 3550, 3050, 3500, 3505, 3555

(૨) 3555, 3550, 3505, 3500, 3050

(૩) 3050, 3500, 3505, 3550, 3555

(પ્રશ્ન-4) સરવાળા કરો.

[10]

$$(17) \quad \begin{array}{r} 32 \\ + 53 \\ \hline \end{array}$$

$$(18) \quad \begin{array}{r} 96 \\ + 118 \\ \hline \end{array}$$

$$(19) 324 + 463 + 111 = \dots\dots\dots$$

$$(20) \quad \begin{array}{r} 9456 \\ + 5206 \\ + 3678 \\ \hline \end{array}$$

$$(21) 38 + 9608 + 582 + 400 = \dots\dots\dots$$

(પ્રશ્ન-5) બાદબાકી કરો.

[10]

$$(22) \quad \begin{array}{r} 99 \\ - 81 \\ \hline \end{array}$$

$$(23) \quad \begin{array}{r} 697 \\ - 96 \\ \hline \end{array}$$

$$(24) 421 - 210 = \dots\dots\dots$$

$$(25) \quad \begin{array}{r} 533 \\ - 467 \\ \hline \end{array}$$

$$(26) \quad \begin{array}{r} 9406 \\ - 7428 \\ \hline \end{array}$$

(પ્રશ્ન-6) ગુણાકાર કરો. (29 થી 31 ના 02-02 ગુણ ગણવા)

[08]

(27) 8×9 એટલે 8 વખત .....

(1 ગુણ)

(28) નીચેનામાંથી સાચો ગુણાકાર કયો છે? જવાબ : .....

(1 ગુણ)

(અ) $18 \times 5 = 80$

(બ) $18 \times 5 = 90$

(ક) $18 \times 5 = 85$

$$(29) \quad \begin{array}{r} 94 \\ \times 3 \\ \hline \end{array}$$

$$(30) \quad \begin{array}{r} 698 \\ \times 7 \\ \hline \end{array}$$

(31) $597 \times 58 = \dots\dots\dots$

(પ્રશ્ન-7) ભાગાકાર કરો.

[08]

(32)

$$\begin{array}{r} 4 \overline{) 88} \\ \hline \end{array}$$

(33)

$$\begin{array}{r} 9 \overline{) 963} \\ \hline \end{array}$$

(34)

$$\begin{array}{r} 13 \overline{) 897} \\ \hline \end{array}$$

(35)

$$\begin{array}{r} 20 \overline{) 8565} \\ \hline \end{array}$$

(પ્રશ્ન-8) ચિત્રમાં ત્રિકોણ, ચોરસ, લંબચોરસ અને વર્તુળની સંખ્યા ગણો અને લખો.

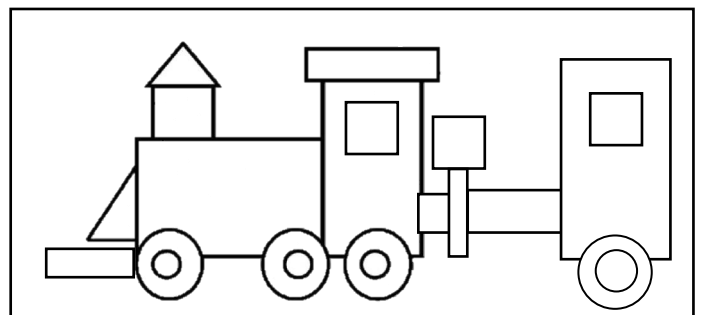
[04]

(36) = ...

(37) = ...

(38) = ...

(39) = ...

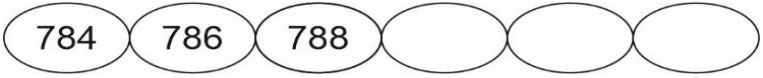
(પ્રશ્ન-9) ખાલીજગ્યા પૂરો.

[06]

- (40) 5 મીટર 50 સેમી = ... સેમી
- (41) 700 સેમી = ... મીટર
- (42) 1 લિટર = 1000 મિલીલિટર છે તો $\frac{1}{2}$ (અડધો) લિટર = ...
- (43) 30 લિટર દૂધમાંથી 10 લિટર ગુંજાશવાળા ..... કેન ભરાશે.
- (44) 3070 ગ્રામ = ... કિગ્રા ..... ગ્રામ.
- (45) 1 કલાક 20 મિનિટ + 3 કલાક 40 મિનિટ = ... કલાક ..... મિનિટ

(પ્રશ્ન-10) નીચે આપેલ પેટર્ન પૂર્ણ કરો.

[04]

- (46) 900, 800, 700, ..., ..., ...
- (47) 80, 85, 90, ..., ..., ...
- (48)
- (49) 7A, 14B, 21C, ..., ..., ...

(પ્રશ્ન-11) બિલમાં આપેલ વિગતોના આધારે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

[04]

અગડમ-બગડમ કિરાણા સ્ટોર				
ગામ	મનહરપુર		તા. ૨૬/૧૦/૨૦૨૧	
ક્રમ	વસ્તુ	વજન (કિ.ગ્રા.)	ભાવ (એક કિલોગ્રામ)	કુલ રૂપિયા
૧	ખાંડ	2.00	40.00	80.00
૨	સીંગતેલ	5.00	100.00	500.00
૩	ઘઉં	5.00	20.00	100.00
૪	ચોખા	4.00	40.00	160.00
૫	બાજરી	3.00	17.00	57.00
કુલ રૂપિયા				897.00

- (50) દુકાનનું નામ અને ગામ જણાવો. ....
- (51) ઘઉં કેટલા ખરીદ્યા? .....
- (52) સીંગતેલનો એક કિ.ગ્રા.નો ભાવ શું છે? .....
- (53) બિલમાં કઈ વસ્તુના રૂપિયા દુકાનદારે ભાવ કરતા વધુ લખ્યા છે ? .....

(પ્રશ્ન-12) નીચે આપેલ કોયડા વાંચો અને દાખલા ગણો. (વ્યવહારુ કોયડા ઉકેલો) [10]

<p>(54) કુસુમ 2 કિગ્રા 500 ગ્રામ બટાટા અને 250 ગ્રામ ગાજર અને 500 ગ્રામ ટમેટા ખરીદે છે. તો તેણે ખરીદેલાં શાકભાજીનું કુલ કેટલું વજન થશે?</p>	<p>જવાબ :</p>
<p>(55) કરણ 375 રૂપિયાનું પેન્ટ ખરીદે છે. તે દુકાનદારને 500 રૂપિયાની નોટ આપે છે. તો દુકાનદાર કરણને કેટલા રૂપિયા પાછા આપશે?</p>	<p>જવાબ :</p>
<p>(56) વર્ગના એક વિદ્યાર્થીને 200 મિલીલિટર દૂધ મળે છે તો આવા 50 વિદ્યાર્થીઓને 200 મિલીલિટર દૂધ આપવા કેટલાં લિટર દૂધની જરૂર પડે ?</p>	<p>જવાબ :</p>

<p>(57) વિરાટે 100 રન કર્યા છે. તેમાં તેણે 15 ચોગ્ગા અને 3 છગ્ગા ફટકાર્યા છે તો તેણે દોડીને કેટલા રન લીધા હશે ?</p>	<p>જવાબ :</p>
<p>(58) કૃણાલને 5 કિમી ચાલતા 20 મિનીટનો સમય લાગે છે. તે સોહમના ઘરે જવા માટે સાંજે 6:00 વાગ્યે નીકળે છે. તેના મિત્રનું ઘર 1.5 કિમી દૂર છે. તો કૃણાલ સોહમના ઘરે કેટલા વાગ્યે પહોંચશે?</p>	<p>જવાબ :</p>

નિરીક્ષકની સહી :

ગણિત મૂલ્યાંકન શીટ QR code

FLN ગણિત મૂલ્યાંકન શીટ

નિપુણ ભારત મિશન - અધ્યયન નિષ્પત્તિ -

વિકાસાત્મક ઉદ્દેશ : 3

બાળકો જાતે શીખે અને પોતાના નજીકના પર્યાવરણ સાથે જોડાય (IL)

અધ્યયન નિષ્પત્તિ પ્રિ સ્કૂલ 1 : IL 1

- 1.1 અવલોકન કરવા અને સમજવા માટે બધી ઈન્દ્રીયોનો ઉપયોગ કરે છે.
- 1.2 પરિચિત વ્યક્તિઓ, વસ્તુઓ, અવાજ, ચિત્રો, પ્રાણી-પક્ષી અને ઘટના ઓળખી તેનાં નામ કહે છે.
- IL 1.3a એકસાથે જોયેલી 2-3 વસ્તુ યાદ રાખે અને ફરી તે જણાવી શકે છે.
- IL 1.3b પરિચિત ચિત્રોનો ખૂટતો ભાગ ઓળખે છે.
- IL 1.4 બે જૂદા જૂદા જૂથની 3-4 વસ્તુઓને એકની સાથે એક જોડે છે. (એક એક સંગતતા અનુસાર)
- IL 1.5 અવલોકી શકાય તેવા કોઈ એક પરિબળને દા.ત. લંબાઈ, વજન, કદના આધારે બે વસ્તુઓની સરખામણી કરે છે.
- IL 1.6 બે-ત્રણ વસ્તુ/ચિત્રકાર્ડને આકાર, કદ, ઘટનાનો ક્રમ વગેરેમાં શ્રેણીબદ્ધ કરે/ગોથવે.
- IL 1.7 જુદી જુદી ઘટનાઓ આધારિત વાર્તાઓનો આનંદ માણે છે.
- IL 1.8a રોજિંદા પ્રશ્નો/સમસ્યાઓ આપમેળે અથવા વડીલોની મદદથી ઉકેલે છે.
- IL 1.8b આસપાસની બાબતો વિશે જિજ્ઞાસા દર્શાવે છે અને તેને સંબંધિત પ્રશ્નો પૂછે છે.
- IL 1.8c પર્યાનરણીય બાબતો અંગે સભાનતા અને સંવેદના વ્યક્ત કરે છે જેમ કે છોડને પાણી પાવું, વગેરે.
- IL 1.9 ત્રણ સુધીની વસ્તુઓ ગણે છે.
- IL 1.10 5 સુધીનાં અંક નામ આવતાં હોય તેવી વાર્તા/કવિતા દોહરાવે છે.
- IL 1.11 અભિનય સાથે 5 સુધીના અંક આવતા હોય તેવાં જોડકણાં દોહરાવે છે. (જેમ કે, અંક જેટલી આંગળીઓ બતાવવી)
- IL 1.12 3 સુધીની બે સંખ્યા સરખાવે છે. 'વધારે' અને 'ઓછું' જેવા શબ્દોનો ઉપયોગ કરે છે.
- IL 1.20 કવિતા અને વાર્તા વડે નાણાં સંબંધિત શબ્દભંડોળનો ઉપયોગ કરે છે.

- IL 1.21 કવિતા, વાર્તા, ઉખાણાં, રમૂજ, દ્વારા લંબાઈ સંબંધી શબ્દભંડોળનો ઉપયોગ કરે છે.
- IL 1.22 કવિતા અને વાર્તા વડે વજન સંબંધી શબ્દભંડોળનો ઉપયોગ કરે છે.
- IL 1.23 કવિતા અને વાર્તા વડે ગુંજાશ સંબંધી શબ્દભંડોળનો ઉપયોગ કરે છે.
- IL 1.25 દડો, જૂતાંનું ખોખું, બર્થ ડે કેપ, આઈસ્ક્રીમ કોન જેવા મૂળભૂત આકાર ઓળખે છે.
- IL 1.27 તાળી, ચપટી, પગના તાલ જેવી સાદી તરાહને અનુસરે છે તથા પોતાની રીતે નવી તરાહ બનાવે છે.
- IL 1.28 કવિતા/જોડકણાં વડે પોતાના/પોતાની આસપાસની વસ્તુઓના ભાગનું અવલોકન કરે, ગણે અને તારણ કાઢે છે. જેમ કે, બે હાથ, એક નાક.
- IL 1.29 આજે, આવતીકાલે, ગઈકાલે જેવા શબ્દો રોજીંદા જીવનમાં વાપરે છે.
- IL 1.30 ઘરમાં ઉપલબ્ધ તકનિકી સાધનો જેવાં કે ટીવી, રીમોટ, મોબાઈલ વગેરેને સમજે છે.

અધ્યયન નિષ્પત્તિ પ્રિ સ્કૂલ 2 : IL 1

- IL 2.1 પર્યાવરણનું અવલોકન કરવા અને સમજવા માટે પાંચ ઈન્દ્રીયોનો ઉપયોગ કરે છે.
- IL 2.2 પરિચિત વ્યક્તિઓ, વસ્તુઓ, અવાજ, ચિત્રો, પ્રાણી-પક્ષી અને ઘટનાનું વર્ણન કરે છે.
- IL 2.3a એકસાથે જોયેલી 3-4 વસ્તુ યાદ રાખે અને ફરી તે જણાવી શકે છે.
- IL 2.3b પરિચિત વસ્તુના 3-5 ખૂટરા ભાગને ઓળખે છે.
- IL 2.4 બે જુદા જુદા જૂથની 4-5 વસ્તુઓને એકની સાથે એક જોડે છે. (એક એક સંગતતા અનુસાર)
- IL 2.5 બે પરિબળો જેવાં કે આકાર અને રંગ, આકાર અને કદના આધારે વસ્તુઓની સરખામણી અને વર્ગીકરણ કરે છે. કદ સૂચક શબ્દો (નાનું, મોટું, ઊંચું, નીચું) વડે વસ્તુનું વર્ણન કરે છે.
- IL 2.6 ત્રણ-ચાર વસ્તુ/ચિત્રકાર્ડને આકાર, કદ, ઘટનાનો ક્રમ વગેરેમાં શ્રેણીબદ્ધ કરે/ક્રમમાં ગોઠવે.
- IL 2.7 પોતાના રોજીંદા જીવનની ઘટનાઓ પોતાના શબ્દોમાં કહે છે.
- IL 2.8a સાદી સમસ્યાઓ કે પરિસ્થિતિ માટે ઉકેલ આપે છે.
- IL 2.8b આસપાસની બાબતો વિશે જિજ્ઞાસા દર્શાવે છે અને તેને સંબંધિત પ્રશ્નો પૂછે છે. (સંબંધિત સંકલ્પનાઓ વિકસાવે)
- IL 2.8c પર્યાવરણીય બાબતો અંગે સભાનતા અને સંવેદના વ્યક્ત કરે છે, જેમ કે છોડને પાણી પાવું, ફૂલને ન ચૂંટવા કે પ્રાણીઓને નુકશાન ન કરવું.
- IL 2.9 પાંચ સુધીની વસ્તુઓ ગને અને તે ગણતરી સમજે છે.
- IL 2.10 5 સુધીની સંખ્યાઓમાં કોઈ ચોક્કસ અંકથી આગળ કે પાછળ ગણતરી કરે છે.
- IL 2.11 5 સુધીની અનુરૂપ સંખ્યા સાથે અંકોને ઓળખે છે.
- IL 2.12 વસ્તુની હાજરી ગેરહાજરી અનુભવે છે.
(ટેબલ પર એક મીઠાઈ છે, જે ખાઈ જઈશ તો કશું નહીં રહે)
- IL 2.13 5 સુધીની બે સંખ્યા સરખાવે છે, 'થી વધારે', 'થી ઓછું' જેવા શબ્દોનો ઉપયોગ કરે છે.
- IL 2.14 5 સુધીની સંખ્યા માટે વસ્તુઓના બે જૂથ ભેગા કરે અને ફરીથી ગણે છે.
- IL 2.15 કોઈ જૂથમાંથી 5 સુધીની વસ્તુઓ લે અને ફરીથી ગણે છે.
- IL 2.20 ભારતીય ચલણી સિક્કા ઓળખે છે.

- IL 2.21 બે વસ્તુઓની સરખામણી લંબાઈ વડે કરે છે. જેમ કે, 'થી લાંબુ', 'થી ટૂંકું', 'થી ઊંચું', 'થી નીચું'
- IL 2.22 કવિતા, વાર્તા, ઉખાણા, રમૂજ દ્વારા વજન સંબંધી શબ્દભંડોળનો ઉપયોગ કરે છે.
- IL 2.23 કવિતા, વાર્તા, ઉખાણાં રમૂજ દ્વારા ગુંજાશ સંબંધી શબ્દભંડોળનો ઉપયોગ કરે છે.
- IL 2.25 જુદા જુદા ધન આકારોના ભૌતિક લક્ષણો પોતાની ભાષામાં કહે છે.
જેમ કે : દડો ગબડે અને તેને ખૂણા ન હોય, અને ખોખું સરકે અને તેને ખૂણા હોય છે.
- IL 2.27 પુનરાવર્તિત સાદી તરાહનો એકમ ઓળખીને તે તરાહ આગળ વધારે છે.
- IL 2.28 સૂચના પ્રમાણે આસપાસમાંથી વસ્તુઓ વીણે, ભેગી કરે છે. જેમ કે : 2 ચમચી આપ.
- IL 2.29 ખાસ દિવસો જેવા કે શનિવાર, રવિવાર, તહેવારનો દિવસ, રજા વગેરે ઓળખે છે.
જેમ કે : રવિવારે રજા હોય.
- IL 2.30 ટીવી, મોબાઈલ જેવાં તકનિકી સાધનો પ્રત્યે સભાનતા દાખવે છે.

અધ્યયન નિષ્પત્તિ પ્રિ સ્કૂલ 3 બાલવાટીકા : IL 1

- IL 3.1 પર્યાવરણનું અવલોકન કરવા અને તેની સમજ માટે બધી ઈન્દ્રીયોનો ઉપયોગ કરે છે.
- IL 3.2 આસપાસના પર્યાવરણની વસ્તુઓ, અવાજ, પ્રાણી-પક્ષી અને લોકોની બારીક વિશેષતા નોંધે અને તેનું વર્ણન કરે છે.
- IL 3.3a એકસાથે જોયેલી 3-4 વસ્તુ યાદ રાખે અને ફરી તે જણાવી શકે છે.
- IL 3.3b પરિચિત વસ્તુના ચિત્રના 3 થી 5 ખૂટતા ભાગને ઓળખે છે.
- IL 3.4 બે જુદા જુદા જૂથની 5-6 વસ્તુઓને એકની સાથે એક જોડે છે. (એક એક સંગતતા અનુસાર)
- IL 3.5 ત્રણ પરિબળો જેવાં કે આકાર, રંગ અને કદના આધારે વસ્તુઓની સરખામણી અને વર્ગીકરણ કરે છે. સ્થાનવાચક શબ્દો (બાજુમાં, અંદર, નીચે...) યોગ્ય રીતે વાપરી વસ્તુનું વર્ણન કરે છે.
- IL 3.6 4-5 વસ્તુ/કાર્ડ/ચિત્રકાર્ડને આકાર, કદ, ઘટનાનો ક્રમ વગેરેમાં શ્રેણીબદ્ધ કરે/ક્રમમાં ગોઠવે છે.
- IL 3.7 વાર્તા કહેવાતી હોય ત્યારે ઘટનાઓનો ક્રમ સમજે છે.
જેમ કે : 'પહેલાં શું થયું?', 'રાત્રે કોણ આવ્યું?' વગેરે
- IL 3.8a સાદી સમસ્યાનો કારણ સાથે ઉકેલ આપે છે.
- IL 3.8b પર્યાવરણમાં વસ્તુઓની તપાસ કરે છે અને તેમનો જુદી જુદી રીતે ઉપયોગ કરે, પ્રશ્નો પૂછે, શોધે, અને પોતાનું મંતવ્ય ઘડે અને અનુમાન કરે છે.
- IL 3.8c પર્યાવરણીય બાબતો અંગે સભાનતા અને સંવેદના વ્યક્ત કરે છે, જેમ કે પાણીનો બગાડ કરવો નહીં, જરૂર ન હોય ત્યારે લાઈટ બંધ કરવી. વગેરે
- IL 3.9 10 સુધીની વસ્તુઓ ગણે છે.
- IL 3.10 9 સુધીની સંખ્યાઓમાં કોઈ ચોક્કસ અંકથી આગળ કે પાછળ ગણતરી કરે છે.
- IL 3.11 9 સુધીના અંકોને ઓળખે છે.
- IL 3.12 વસ્તુઓ સંખ્યાત્મક રીતે ઘટતી જઈ છેવટે શૂન્ય થઈ જાય છે તે સમજ અભિવ્યક્ત કરે. (દા.ત. એક ડાળખી પર ત્રણ પક્ષી છે, એક પછી એક એમ ઉડી ગયાં, છેલ્લે ડાળખી પર એક પણ પક્ષી રહ્યું નહિ)
- IL 3.13 10 સુધીની બે સંખ્યા સરખાવે છે. 'થી વધારે', 'થી ઓછું' જેવા શબ્દોનો ઉપયોગ કરે છે.

- IL 3.14 9 સુધીની સંખ્યા માટે વસ્તુઓના બે જૂથ ભેગાં કરે અને ફરીથી ગણે છે.
- IL 3.15 કોઈ જૂથમાંથી 9 સુધીની વસ્તુઓ લે અને ફરીથી ગણે છે.
- IL 3.20 ભારતીય ચલણી નોટો ઓળખે છે.
- IL 3.21 ત્રણ વસ્તુઓની લંબાઈના આધારે સરખામણી કરે છે.
જેમ કે : સૌથી લાંબુ, સૌથી ટૂંકું, સૌથી ઊંચું, સૌથી નીચું.
- IL 3.22 બે વસ્તુની વજનના આધારે સરખામણી કરે છે.
જેમ કે : 'થી ભારે', 'થી હલકું'
- IL 3.23 બોટલ, પ્યાલા, ડોલ જેવી બે વસ્તુઓની ગુંજાશની સરખામણી કરે છે.
- IL 3.25 સમતલ સપાટી પર દ્વિ-પરિમાણીય છાપને ત્રિ-પરિમાણીય વસ્તુ સાથે યોગ્ય રીતે જોડે છે.
- IL 3.26 રોજિંદા સંદર્ભમાં અડધી રોટલી, અડધું પવાલું પાણી વગેરે શબ્દોનો ઉપયોગ કરે છે.
- IL 3.27 પાંદડા કે આંગળા વગેરે જેવી વસ્તુઓની છાપ વડે નવી તરાહ (પેટર્ન) બનાવે છે.
- IL 3.28 આસપાસની પરિસ્થિતિઓના આધારે નિષ્કર્ષ કાઢે છે.
જેમ કે : મારી પાસે લાલ સરતા ભૂરિ પેન વધારે છે.
- IL 3.29 અઠવાડીયાના વાર અને વર્ષના મહિનાના નામ બોલે છે.
- IL 3.30 આસપાસમાં સામાન્ય રીતે ઉપલબ્ધ તકનિકી સાધનોનો ઉપયોગ વર્ણવે છે.

અધ્યયન નિષ્પત્તિ ધોરણ 1 : IL 1

- IL 4.1 આસપાસના પર્યાવરણમાંના પ્રાણી, પક્ષીઓના બારીક લક્ષણો જેવા કે રંગ, અવાજ, બાહ્ય દેખાવ વગેરે નોંધે અને તેનું વર્ણન કરે છે.
- IL 4.2a આજુબાજુના પર્યાવરણમાંના છોડ, વસ્તુઓ, પ્રાણી અને જાહેરાતના બોર્ડ ઉપરની નિશાનીઓ/સંજ્ઞાઓ ઓળખે છે.
- IL 4.2b વડીલોની મદદથી દિશા ઓળખે અને જગ્યાનું રેખાચિત્ર દોરે છે.
- IL 4.3a એકસાથે જોયેલી 5-6 થી વધારે વસ્તુઓ યાદ રાખે તેની અને ફરી તે જણાવી શકે છે.
- IL 4.3b પરિચિત વસ્તુના ચિત્રના 4 થી 6 ખૂટતા ભાગોને ઓળખે છે.
- IL 4.5 ઘણાબધા પરિબળોને આધારે વસ્તુઓની સરખામણી અને વર્ગીકરણ કરે અને સ્થાન વિશે સ્પષ્ટ સમજ વ્યક્ત કરે છે.
- IL 4.6 ચોક્કસ માપદંડને આધારે 5 કરતાં વધારે વસ્તુઓને ક્રમિક રીતે ગોઠવે છે.
- IL 4.7 સવાર, બપોર, સાંજ, રાત જેવા શબ્દોનો ઉપયોગ કરી પોતાની દિનચર્યા સમયના ક્રમમાં કહે છે.
- IL 4.8a સાદી સમસ્યાનો કારણ સાથે ઉકેલ આપે અને સમસ્યા આપમેળે ઉકેલે છે.
- IL 4.8b પર્યાવરણ બાબતે જિજ્ઞાસા અને રસ દાખવે, પ્રયોગ કરવામાં અને શોધખોળમાં રસ દાખવે, તારણો કાઢે અને અનુમાન કરે છે.
- IL 4.8c પર્યાવરણીય બાબતો અંગે સભાનતા અને સંવેદના વ્યક્ત કરે છે, જેમ કે ફૂલછોડ રોપવા, તેને નિયમિત પાણી પિવડાવવું અને વૃક્ષો વાવી પાણી બચાવવું, વગેરે.
- ILM 4.9 20 સુધીની મૂર્ત અને ચિત્રાત્મક વસ્તુઓ ગણે
- ILM 4.10 20 સુધીની સંખ્યાઓમાં કોઈ ચોક્કસ અંકથી આગળ કે પાછળ ગણતરી કરે છે.
- ILM 4.11 99 સુધીની સંખ્યા અને અંકોને ઓળખે છે અને અંકોમાં લખે છે.
- ILM 4.12 શૂન્યની સંકલ્પના વિક્સે છે.
- ILM 4.13 20 સુધીની બે સંખ્યા સરખાવે છે. 'થી મોટું', 'થી નાનું' જેવા શબ્દોનો ઉપયોગ કરે છે.
- ILM 4.14 મૂર્ત વસ્તુઓનો ઉપયોગ કરી 18 સુધીની સંખ્યા માટે સરવાળાની સંકલ્પના સમજે અને તેનો પોતાના રોજિંદા જીવનમાં ઉપયોગ કરે છે.
- ILM 4.15 9 સુધીની સંખ્યા માટે મૂર્ત વસ્તુઓનો ઉપયોગ કરી બાદબાકી કરે અને તેનો રોજિંદા જીવનમાં ઉપયોગ કરે છે.

- ILM 4.16 સંખ્યાઓના સરવાળા અને બાદબાકી વચ્ચેના સંબંધની સમજ કેળવે છે.
- ILM 4.17 જવાબ 20 થી વધે નહીં તેવી 10 સુધીની સંખ્યા માટે પુનરાવર્તિત સરવાળા કરવાની વ્યૂહરચના વિકસાવે છે.
- ILM 4.20 સિક્કા અને નોટ વડે 20 રૂપિયા સુધીનું મૂલ્ય દર્શાવે છે.
- ILM 4.21 આંગળી, (વેંત) હાથ, કોણી, પગલાં જેવા અનિયમિત માપવાળા એકમો વડે ટૂંકી લંબાઈનો અંદાજ લગાવે અને માપે છે.
- ILM 4.22 3 વસ્તુની વજન સંદર્ભે સરખામણી કરે છે, જેમ કે : ‘સૌથી ભારે’, ‘સૌથી હલકું’
- ILM 4.23 કપ, ચમચી, પવાલું જેવાં નિયમિત માપવાળા, પ્રમાણભૂત ન હોય તેવા એકમો વડે વાસણો/પાત્રોની ગુંજાશનો અંદાજ લગાવે, માપે છે.
- ILM 4.24 વસ્તુઓ અને હવામાન વગેરે માટે ગરમ, ઠંડુ જેવા શબ્દોનો યોગ્ય રીતે ઉપયોગ કરે છે.
- ILM 4.25 અવલોકનક્ષમ ગુણધર્મો વડે ત્રિપરિમાણીય વસ્તુઓને ઓળખે છે અને વર્ણવે છે.
જેમ કે : જૂતાનું ખોખું લંબઘન છે અને તેને 6 બાજુ, 8 ખૂણા છે, દડો ગોળ છે, જેને કોઈ ખૂણો કે સપાટી નથી; પેનનું ઢાંકણું નળાકાર છે અને તેને વર્તુળાકાર સપાટી છે.
- ILM 4.26 રોજિંદા જીવનના સંદર્ભે જેવા કે રોટલી/ચાદર/હાથ રૂમાલ અડધા વાળવા અને કાગળને ગડી કરવાની પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા અડધા અને આખા વચ્ચેનો સંબંધ જાણે છે.
- ILM 4.27 આકાર, અંક, સંગીત, ધ્વનિ વગેરેનું અવલોકન કરે, તે તરાહ આગળ વધારે અને તેમના જેવી નવી તરાહ બનાવે છે.
દા.ત. આકાર/વસ્તુ/અંકની ગોઠવણ 1,2,3,4,5....., 1,3,5....., 2,4,6....., 1,2,3,1,2.....
- ILM 4.28 ચિત્રો કે અંકોની મદદથી માહિતી (ડેટા) ભેગી કરે અને તેને નોંધે. તથા ચિત્રો જોઈને સાદી માહિતી તારવે, જેમ કે બગીચાના ચિત્રમાં બાળક જુદા જુદા ફૂલ જોઈને તારવે કે ચોકાસ રંગના ફૂલ વધારે છે.
- ILM 4.29 અઠવાડીયાના વાર અને વર્ષના મહિનાના નામ ઓળખે છે.
- ILM 4.30 આસપાસમાં સામાન્ય રીતે ઉપલબ્ધ કેટલાક તકનિકી સાધનોનો ઉપયોગ કરે છે.

અધ્યયન નિષ્પત્તિ ધોરણ 2 : IL 1

- IL 5.1 આસપાસના પર્યાવરણમાંના છોડ, પ્રાણી વગેરેનું અવલોકન કરી તેના સાદા અવલોકનક્ષમ લક્ષણો ઓળખે છે.
- IL 5.2a આજુબાજુના પર્યાવરણમાંની વસ્તુઓ, નિશાનીઓ, જગ્યાઓ અને સામાન્ય પ્રવૃત્તિઓ ઓળખે છે.
- IL 5.2b રેખાચિત્રમાં ઘર અને શાળાની દિશા અને સ્થાન દર્શાવે/ઓળખે છે.
- IL 5.3a એકસાથે જોયેલી ઘણીબધી વસ્તુ યાદ રાખે અને તેમાંથી કેટલીકનું પોતાના શબ્દોમાં વર્ણન કરે છે.
- IL 5.3b આપેલી વસ્તુઓ/ચિત્રોની સરખામણી કરે અને તેમની સમાનતા, તફાવત વર્ણવે છે.
- IL 5.5 ઘણાબધા પરિબળોને આધારે વસ્તુ/ચિત્રની સરખામણી અને વર્ગીકરણ કરે અને તેમનું વર્ણન ગુણધર્મોના આધારે કરે.
- IL 5.6 સંખ્યા, માપ વગેરે ગોઠવવામાં ક્રમિકતા અનુસરે છે.
- IL 5.7 દિવસોની સંખ્યાના આધારે ઘટનાઓનો ક્રમ નક્કી કરે છે. જેમ કે, બાળક ઘર કરતાં શાળામાં વધારે સમય રહે છે કે કેમ?
- IL 5.8a રોજિંદી સાદી પરિસ્થિતિઓમાં સમસ્યા ઉકેલ કરે છે.
- IL 5.8b પર્યાવરણ બાબતે જિજ્ઞાસા અને રસ દાખવે, પ્રયોગ કરવામાં અને શોધખોળમાં રસ દાખવે, તારણો કાઢવામાં અને કારણો વિચારવામાં પહેલ કરે છે.
- IL 5.8c પર્યાવરણ બાબતો અંગે સભાનતા અને સંવેદના વ્યક્ત કરે છે. જેમ કે, અન્નનો બગાડ ન કરવો, કચરો કચરાપેટીમાં નાંખવો, પશુ-પક્ષી માટે ખોરાક અને પાણી રાખવા વગેરે.
- ILM 5.9 10 ના જૂથમાં 100 સુધીની વસ્તુઓ ગણે
- ILM 5.10 99 સુધીની સંખ્યાઓમાં કોઈ ચોક્કસ અંકથી આગળ કે પાછળ ગણતરી કરે છે.
- ILM 5.11 999 સુધીની સંખ્યાઓ વાંચે અને શબ્દોમાં લખે છે.
- ILM 5.12 સ્થાન કિંમત પદ્ધતિમાં શૂન્ય મૂકે છે.
- ILM 5.13 બે અંકની સૌથી મોટી અને સૌથી નાની સંખ્યાની સરખામણી કરે છે. અને તેવી સંખ્યા બનાવે છે. (આપેલ અનકનું પુનરાવર્તન સાથે અને પુનરાવર્તન વગર)
- ILM 5.14 99 થી વધે નહીં તેવી બે અંકની સંખ્યાઓના સરવાળા માટે પોતાની આગવી રીતો વિકસાવે છે અને રોજિંદા જીવનની પરિસ્થિતિ/સમસ્યા નિવારવા તેનો ઉપયોગ કરે છે.

- ILM 5.15 99 સુધીની બે અંકની સંખ્યાઓની બાદબાકી કરવાની પોતાની રીત વિકસાવે છે અને રોજિંદા જિવનની પરિસ્થિતિ/સમસ્યા નિવારવા તેનો ઉપયોગ કરે છે.
- ILM 5.16 સરવાળા અને બાદબાકી વચ્ચેના સંબંધની સમજનું મહત્વ સમજે અને વ્યવહારમાં તથા દાખલા ગણવામાં તેનો ઉપયોગ કરે છે.
- ILM 5.17 ગુણાકારની સંકલ્પના સમજે અને 2,3 અને 4 ના ઘડિયા બનાવે અને રોજિંદા જીવનમાં ઉપયોગમાં લે છે.
- ILM 5.18 ભાગાકર એટલે એક સરખા ભાગ અથવા સરખી વહેંચણી એમ સમજે છે.
- ILM 5.19 પરિચિત પરિસ્થિતિમાં કે સંદર્ભમાં સમસ્યા ઉકેલવા યોગ્ય પ્રતિક્રિયા (સરવાળા-બાદબાકી) ઓળખે છે.
- ILM 5.20 સિક્કા અને નોટ વડે 100 રૂપિયાનું મૂલ્ય દર્શાવે છે.
- ILM 5.21 પેન્સિલ, સળીયો, દોરી જેવાં નિયમિત માપવાળા, પ્રમાણભૂત ન હોય તેવાં એકમો વડે લંબાઈ અને અંતરનો અંદાજ લગાવે, માપે છે.
- ILM 5.22 સાદા ત્રાજવા વડે વસ્તુઓની 'થી ભારે', 'થી હલકું' એમ સરખામણી કરે છે.
- ILM 5.23 કપ, ચમચી, પવાલું જેવાં નિયમિત માપ વાળા પ્રમાણભૂત હોય તેવા એકમો વડે વાસણો/પાત્રોની ગુંજાશની સરખામણી કરે છે.
- ILM 5.24 ભેજ, વરાળ વગેરે જેવા જોઈ શક્ય તેવા ગુણધર્મના આધારે 'થી ગરમ' કે 'થી ઠંડી' વસ્તુઓની સરખામણી કરે છે.
- ILM 5.25 પોતાની આસપાસમાંના મૂળભૂત દ્વિ-પરિમાણીય આકાર જેવા કે લંબચોરસ, ત્રિકોણ, વર્તુળ અને બીજા આકારો ઓળખે છે અને તેમનું વર્ણન કરે. જેમ કે : પુસ્તકનાં પાનાં લંબચોરસ છે અને તેમને 4 બાજુઓ, 4 ખૂણા છે; બંગડીની છાપને કોઈ ખૂણો નથી.
- ILM 5.26 રોજિંદા જીવનના સંદર્ભ જેવા કે રોટલી/ચાદર/હાથ રૂમાલ/અડધી/ચાર ગડી કરવાની પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા અડધા, આખા અને પા/ચોથા ભાગ વચ્ચેનો સંબંધ જાણે છે.
- ILM 5.27 અંકની સંખ્યાનું અવલોકન અને સામાન્યીકરણ વડે તરાહ ઓળખે છે.
જેમ કે : ઘડિયા, 1 થી 100 સંખ્યાના કોઠા/કોષ્ટક અથવા પર્યાવરણમાંની વસ્તુઓ.
- ILM 5.28 આપેલ/ભેગી કરેલ માહિતી પરથી નિષ્કર્ષ કાઢે છે.
જેમ કે : અંજલી કરતાં સમીરના ઘરે વધારે વાહનો છે, ભાવ પત્રકમાં નોટની કિંમત પેન કરતાં વધારે છે.

- ILM 5.29 પોતાની રોજિંદી ઘટનાઓ માટે અઠવાડીયાના વાર અને વર્ષના મહિના કેલેન્ડરની મદદથી ઓળખે છે.
- ILM 5.30 બાળકના સંદર્ભે નવી તકનિકી સાધનો બાબતે કુતુહલ/રસ દાખવે છે.

અધ્યયન નિષ્પત્તિ ધોરણ 3 : IL 1

- IL 6.1 આસપાસના પર્યાવરણમાંથી વૃક્ષના પાંદડાં, ડાળી, છાલ, અને પ્રાણી-પક્ષીનું અવલોકન કરી તેના સાદા અવલોકકક્ષમ લક્ષણો ઓળખે છે.
- IL 6.2a ઘર, શાળા, પાડોશમાં થતી પ્રવૃત્તિઓ, આજુબાજુની વસ્તુઓ, નિશાનીઓ અને જગ્યાઓ ઓળખે છે.
- IL 6.2b મૌખિક સંકેત/ચિહ્નોને આધારે નક્શાના ઘર વર્ગખંડ શાળામાં વસ્તુ/સ્થળની દિશા અને સ્થાન ઓળખે છે.
- IL 6.3a જુદા જુદા સમયે જોયેલી ઘણીબધી વસ્તુઓ યાદ રાખે અને તેમનું વર્ણન કરે છે.
- IL 6.3b આપેલી વસ્તુઓ/ચિત્રોની સરખામણી કરે અને તેમની વચ્ચે સમાનતા, તફાવત વર્ણવે છે.
- IL 6.5 વસ્તુઓ/ચિત્રોનું જુદા જુદા વિભાગોમાં વર્ગીકરણ કરે, સરખામણી કરે અને વર્ગીકરણ માટે ઉપયોગમાં લીધેલા ગુણધર્મોનું વર્ણન કરે છે.
- IL 6.6 સંખ્યા, ચઢતો-ઉતરતો ક્રમ અને સંખ્યાની પેટર્ન ગોઠવવામાં ક્રમિકતા અનુસરે છે.
- IL 6.7 દિવસો/મહિના/કલાકોની સંખ્યાના આધારે ઘટનાઓનો ક્રમ નક્કી કરે છે.
- IL 6.8a રોજિંદી સાદી પરિસ્થિતિઓમાં જૂથ અને વ્યક્તિગત રીતે સમસ્યા ઉકેલ કરે છે.
- IL 6.8b પ્રયોગ કરવામાં અને તપાસ/શોધખોળ કરવામાં જિજ્ઞાસા અને રસ દાખવે, વૈજ્ઞાનિક અભિગમ/વિચાર કે દ્રષ્ટિકોણ દર્શાવે છે.
- IL 6.8c પાણી અને હવાનું પ્રદૂષણ, વૃક્ષછેદન, પ્રાણી-પક્ષીને ખલેલ વગેરે જેવી પર્યાવરણીય બાબતો અંગે સભાનતા અને સંવેદના વ્યક્ત કરે છે.
- ILM 6.9 10 અને 100 ના જૂથમાં હજાર સુધીની વસ્તુઓ ગણે છે.
- ILM 6.10 999 સુધીની સંખ્યાઓમાં કોઈ ચોક્કસ અંકથી આગલ કે પાછળ ગણતરી કરે છે.
- ILM 6.11 સ્થાન કિંમતનો ઉપયોગ કરીને 9999 સુધીની સંખ્યાઓ વાંચે અને લખે છે.
- ILM 6.12 સરવાળા, બાદબાકી અને ગુણાકારમાં શૂન્યના ગુણધર્મનો ઉપયોગ કરે છે.
- ILM 6.13 ત્રણ અંકની સૌથી મોટી અને સૌથી નાની સંખ્યાની સરખામણી કરે છે અને તેવી સંખ્યા બનાવે છે. (આપેલ અંકનું પુનરાવર્તન સાથે અને પુનરાવર્તન વગર)
- ILM 6.14 સરવાળો 999 થી વધે નહીં તેવી સંખ્યાઓનો સરવાળો કરવાની પ્રચલિત રીતનું મહત્વ સમજે અને દાખલા ગણવામાં તથા રોજિંદા જીવનની પરિસ્થિતિ અને સમસ્યાઓ નિવારવા તેનો ઉપયોગ કરે છે.

- ILM 6.15 999 સુધીની સંખ્યા માટે બાદબાકી કરવાની પ્રચલિત રીતનું મહત્વ સમજે અને રોજિંદા જીવનની પરિસ્થિતિમાં / સમસ્યા નિવારવા તેનો ઉપયોગ કરે છે.
- ILM 6.16 સરવાળા અને બાદબાકી વચ્ચેના સંબંધની સમજનો ઉપયોગ કરી 3 અંકની સંખ્યાના દાખલા ગણે છે.
- ILM 6.17 5 થી 10 સુધીના ઘડિયા વ્યવહારમાં ઉપયોગમાં લે છે.
- ILM 6.18 ભાગાકાર એટલે એક સરખા ભાગ અથવા સરખી વહેંચણીની સમજ વ્યક્ત કરે અને પુનરાવર્તિત બાદબાકી તરીકે ભાગ કરે. દા.ત. 12/3 એટલે 12 ને 3 ના જૂથમાં વહેંચવા અને એમ કરવા 12 માંથી 3 ની પુનરાવર્તિત બાદબાકી કરતાં જઈએ તો બાદબાકી 4 વાર કરવી પડે છે એમ તારવે છે.
- ILM 6.19 પરિચિત પરિસ્થિતિમાં કે સંદર્ભમાં સમસ્યા ઉકેલવા યોગ્ય પ્રક્રિયા (સરવળો કે બાદબાકી) નક્કી કરી ઉપયોગ કરે છે.
- ILM 6.20 જૂથ બનાવીને કે જૂથ વગર નાની રકમના (500 રૂપિયા સુધીના) સરવાળા બાદબાકી કરે છે.
- ILM 6.21 સેન્ટિમીટર, મીટર જેવા પ્રમાણભૂત એકમો વડે લંબાઈ અને અંતરનો અંદાજ લગાવે, માપે અને તેમનો પરસ્પર સંબંધ સમજે છે.
- ILM 6.22 સાદા ત્રાજવા વડે ગ્રામ, કિલોગ્રામ જેવા પ્રમાણભૂત એકમોમાં રોજિંદી વસ્તુઓનું વજન કરે છે.
- ILM 6.23 પાત્રોની ગુંજાશનો અંદાજ કાઢે છે અને માપે છે. જેમ કે એક ડોલમાં 1 લીટરની 15 બોટલ સમાય છે.
- ILM 6.24 થર્મોમીટર વડે તાપમાન માપે છે.
- ILM 6.25 હાથની મુક્ત ગતિથી અથવા કોઈ ધાઅરનો ઉપયોગ કરીને સીધી લીટીને જુદી જુદી (ઉભી, આડી, ત્રાંસી) રીતે દોરે, રજૂ કરે છે.
- ILM 6.26 વસ્તુઓના સરખા ભાગ અને કાગળને ગડી કરીને આપેલા ચિત્રોમાં અડધું, પા/ચોથો ભાગ, પોણો ભાગ ઓળખે છે.
- ILM 6.27 1 થી 100 સુધીની સંખ્યાઓના ચાર્ટ અથવા પર્યાવરણમાંની વસ્તુઓમાં ત્રણ અંકની સંખ્યાની તરાહનું અવલોકન કરે તેને આગળ વધારે અને તરાહનું સામાન્યીકરણ કરે છે.
- ILM 6.28 ટીક માર્ક કરીને માહિતી રજૂ કરે અને નિષ્કર્ષ કાઢે છે.
- ILM 6.29 કેલેન્ડરમાં ચોક્કસ તારીખ અને તેને સંબંધિત વાર ઓળખે છે.

- ILM 6.30 જુદાં જુદાં તકનિકી સાધનોના જ્ઞાનનો રોજિંદા જિવનમાં ઉપયોગ કરે છે.
- EVS 6.1 નજીકના પર્યાવરણમાં પાંદડાં, ડાળખીઓ, છાલ, પ્રાણી અને પક્ષીઓના સામાન્ય અવલોકન કરી શકાય તેવી વિશેષતાઓ ઓળખે છે.
(જેમ કે આકાર, રંગ, સપાટી, ગંધ વગેરે)
- EVS 6.2 આસપાસમાંના સજીવો/વસ્તુઓની સામાન્ય વિશેષતાઓ (ગતિ, રહેઠાણ/કયા સ્થાને જોવા મળે છે? પ્રાણી, પક્ષીઓની ખાનપાનની ટેવો અને અવાજ) ઓળખે છે.
- EVS 6.3 કુટુંબના સભ્યો સાથે અને સભ્યોના અંદરોઅંદરના સંબંધ ઓળખે છે.

FLN WorkBooksDIETrjt

Thank you